

K A R D A S

Mėnesinis Mokslo ir Kritikos Žurnalas

No. 4

CHICAGO, ILL., BALAND

ŽIO-APRIL, 1919

DVIEJŲ PAVASARIŲ BELAUKIANT.

Za rašo: Ežero vilnis plauna krantus.
Paukščiai, kurie nujaučia oro permainą,
neramiai skraido vandens paviršiu.

Stoviu prie ežero ir geriuosiu jo mėlynų,
blizgančių, tarytum stiklas, paviršių.

Iš miesto čia įvairūs garsai: vežimų dun-
dėjimas, automobilių švilpimas.

Pro šalį mažes čia buriu vyrų ir moterų.
Linksmi šnekučiuoja, juokauja.

Traukiu savin tyrą orą, žiuriu į praeivius,
į saulę ir manau: "vėl pavasaris ateina!"

Daug linksmų ir nelinksmų pavasarių te-
ko pergyventi.

Kiekvienas pavasaris turėdavo gaivinantį
intaiką į mane.

Širdis pradėdavo smarkiau plakti, sugri-
ždavo viltis į gyvenimą, ir ant apsiniauku-
sio veido pasirodydavo šypsa.

Nebudavo tuosyk tokio nuliudimo, kuris
butų galėjęs užstelbti tą linksmumo jaus-
mą.

Kiekviename nervo, kiekviename raume-
nyje ir sieloje jausdavau tada nepaprastą spė-
ką.

Mažmožiais atrodydavo visos nelaimės ir
nepasisekimai akyvaizdų galingos gamtos
apsireiškimo.

Pirmu kartu pavasariui besiaartinant per-
gyvenu naują jautimą. Dairaus su nuliudu-
siais linksmu neramu aplinkui ir jaučiu,
kad štai-štai pasipils iš akių ašaros.

Po senovei pavasario prajovai išsukia
mąny linksmumą, bet linksmumas tas už-
nuodytas.

Lyg žmogus su dar neužgijusia žaizda in-
stinktyviai kad bijosi garsai juoktis, lyg
nepasycikęs ligonis, stoviu aš linksmas ir
tuo pačiu laiku nuliudęs prie ežero.

Lyg džiugininkas aš kartoju sau: "pava-
saris, o vienok taip nelinksmu!"

Stoviu prie ežero ir galvon skverbiasi ne-
linksmos mintys.

- Pavasaris ir influencija!
- Pavasaris ir karė tėvynėj!
- Pavasaris ir šimtai tukstančių paliegėlių.
- Pavasaris ir badas Europoj...
- Pavasaris ir nepaliaujama kova ir neapy-
kanta pasauly!

Kuomet pučia vėjas, jis begailestingai ve-
ja smiltelę prie smiltelės. Audrai siaučiant
paprastai lapelis glaudžiasi prie lapelio. Ir
paukščiai, ir žvėrys, ir žmonės vienodai jau-
čia kokį tai keistą neramumą.

Aš – mažytė smitelė žmonėmis apgyven-
to pasaulio, susilieju šykiu su jais bendruo-
se pergyvenimuose. Ir gamtos stebuklai
nebegali nukreipti mano domos nuo to, ką

pergyvena mano artymi ir tolimi broliai...

Keturi metai pasaulinės tragedijos, neišskaitliuojami žmonių kentėjimai, netolimos praeities ir dabartinės baisenybės sujungia mano sielą ir aš, kaip ir visi mūsų, serioziškai sergu....

Sergančiu mane užklupo pavasaris. Lyg sergantis aš patikau jį linksmam ir tuo pačiu laiku su giliu-giliu liudėsiu.

Nėra ramumo, linksmumas užnuodytas, krutinėj didelis-didelis skausmas.

Kada ant širdies neramu muziką iššaukia ššaras.

Liudna pasitikti pavasarį, kuomet ant širdies tiek daug skausmo....

Kaip numesti nuo savęs tą slegiančią našta, kurią užkrėvė pastarieji keturi metai? Kaip užmiršti tai, kas dėjosi pasaulyje per paskutinius keturius metus ir kas dedasi dabar?

Pavasaris, bet sieloj raduo. Pavasaris, bet drauge su linksmumu sielon skverbiasi neapsakomas skausmas.

—x—x—x—

Visur greit pasigirs "pavasario garsai"...

Laukai apsidėns aksomine žole. Ant medžių pasirodys pumpurai.

O paskui, paskui pasaulis liks linksmas...

Tegul kartais ir pučia šalti vėjai, tegul ir pasitaiko šaltų dienų, ką primena žiemą, — bet pavasaris artinasi. Šalti vėjai visvien nesustabdys besartinančio pavasario, šaltos dienos pranyks nuo vis labiau ir labiau šildančios saulės.

Žmonių pasaulyje irgi jaučiama permaina: perėjimas nuo žiemos į pavasarį.

Sparčiai tirpsta daugamžiniai sniegi.

Sukaustęs žmonijos gyvenimą ledas — neteisybė, sprespauda ir žiaurumas — pradeda lužti.

Atsidarė laisvės upės ir jų vandens vis stipriau ir liuosiau pradeda griauti praeities tvėnkinius.

Dar pasaulyje tebesiančia reakcijos žiaurūs vėjai ir audros, bet jos nebegali sustabdyti "upės bėgimo."

K A R D A S

(SWORD)

Published every month by
Lithuanian Freethinkers' Federation of America
at 1443 N. Paulina Street, Chicago, Ill.

SUBSCRIPTION PER YEAR.

In the U. S. of N. A. \$1.00

In Canada and Europe \$1.25

Single copy 10c.

Mokslo, Literatūros ir Kritikos Žurnalas.

Leidžia

Lietuvių Laisvamanių Federacija Amerikoje.
1443 N. Paulina Street, Chicago, Illinois.

PRENUMERATA METAMS:

Amerikoje \$1.00

Kanadoje ir Europoje \$1.25

Pavienis numeris 10c.

Entered as second class matter Nov. 16, 1918, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Audrai tebesiaučiant laisvės saulutė vis skaisčiau ir skaisčiau pradeda šviesti.

Žmonija laukia dviejų pavasarių: pavasario gamtoje ir pavasario žmonių gyvenimo surėdime.

Pavasaris gamtoje drauge su tveriamuoju darbu atneša ir žalos.

Taukiai upės užtvinstą ir užlieja sodžius, miestelius ir net miestus.

Pavasario audros išrauna su šaknimis medžius.

Pavasario pradžioje drauge su daugybe be reikalingų dalykų žūsta kartais ir tai, kas reikalinga ir naudinga.

Pavasario griežtos oro permainos blogai atsiliepia į žmonių sveikatą.

Bet tai naturalis dalykas, visa tai reikalinga ir neišvengiama. Viso to reikalauja pergalėtojo-pavasario žengimas.

Tas pats dedasi ir žmonijos pavasaryje. Sykiu su bereikalingu ir blėdingu žūsta ir daug gero, reikalingo.

—x—x—x—

Dviejų pavasarių dabar lankia žmonija: pavasario gamtoj ir pavasario žmonijos gyvenimo surėdime.

Abu pavasariu neša mums daug linksmybės, bet ir daug-daug liudėsio...

Taip linksmia dabar gyventi, bet ir taip skaudu — skaudu!...

MAŽIAU ŽINOJIMO, DAUGIAU TIKĖJIMO.

"The Catholic World" išspausdino nepaprastai "indomų" straipsnį. Ten, juodu ant balto darodirėjama, kad pasauliui daugiau apsišvietusių žmonių nereikalinga. Jų ir taip esą pakankamai. Girdi, mes turime užtektinai daktarų, inžinierių ir kitokių profesionalų. Bet mums trūksta dvasios vadovų. Norint pagerinti gyvenimą, klausykite, reikalinga daugiau domos kruipti į dvasią...

Jei mēs neklystame tai Romos imperijos laikuose vienas galvočius užsimaņė prirodyti pasauliui, kad šviesli reikalinga tik išrjuktuosius. Ir štai kodel. Valstija tai savo rūšies organizmas. Tam tikri draugijos nariai atlikinėja jam tikras funkcijas, lyginai taip-pat kaip gyvuno organizme skirtingi organai atlikinėja skirtingas funkcijas. Kaip žinia, augštesni gyvunai turi tik dvi akis. Išivaizdinkime sau gyvūną, kuris vietoj dviejų akių, turėtų visą šimtą. Jis atrodytų nepaprastai bjauriu. Tas pats ir su valstija. Ji turi turėti tik tam tikrą skaičių akių (apsvietusių žmonių) — ir nedaugiau. Priešingame atveįj, ji lyg tas nenormalis gyvūnas negalės egzistuoti.

Taip labai galvoja "dideli" žmonės du tūkstančiai metų atgal. Musų katalikų vadams, matoma, ta senovės "išmintis" nepaprastai patinka. Jie ir-gi proponuoja suverti tokį "organizmą," kuris turėtų tik paskirtą skaičių akių (dvasios vadovų). Suprantamas daiktas, tomis akimis būtų kunigėliai su Romos lizdu priešakyj.

Bet... bet tos akys nenormalės. Jos tik mato, kas dedasi "aname pasaulyj," o ne

pastebi to, kas įvyksta "šioje ašarų pakalnėje." Užtai žmonija ir kratosi nuo tokių akių. Mat pataisymai nesveikų akių reikalinga "okulioriai." O kaip žinia, "okulioriai" labai brangiai atsicina...

DARVINAS KALTAS.

Vienas Indianos "pryčeris," neturėdamas nieko geresnio veikti, sugalvojo "teoriją." Sulig tos teorijos, Europos tragedija atsitikus ačiu Darvino mokslo prasiplatinimui. Esą Darvinas mokinęs, kad norint gyventi, reikia "kovoti už buvį." Ir štai žmonės taip persiėmę tuo Darvino mokslu, kad su ginklu rankose ėmę "kovoti už buvį."

Karl Pearson, paskilbęs anglų mokslininkas, savo veikale "Ethics of Free Thought" sako, kad į "dvasišką stoną" eina tie žmonės, kurie turi fiziškus ar kokius kitus nedateklius. Kaip ten nebūtų, bet tame pasaulyje daug tiesos. Dvasiško stono žmonių didžiausias nedateklis — tai trukumas sveiko protavimio. Jie žiuri į moksliską knygą ir mato joje vien tik špygą...

P R A N E Š I M A S .

Sekamam "Kardo" numeryj tilps paveikslas — Giordano Bruno mirtis ir straipsnis — Giordano Bruno: jo gyvenimas ir jo mokslas.

O Paine, thou ENEMY of WRONG,
 O Paine, thou CHAMPION of the FREE.
 Mankind, while ages roll along,
 Owes an eternal debt to thee.
 The PRIEST thou dealt a mortal blow,
 Laid low the CROWN and TYRANNY.
 To thy heroic soul we owe
 The priceless boon of LIBERTY!

THOMAS PAINE — LAISV OS NINTIES KARZYGIS.

Harold Mulks.

Sociālē ir Politinē Evoliucija.

Ar tūri gyvenimas prasme? Ar yra toks dalykas, kaip pirmynėigos įstatymas? Žmogaus pažinimo problema visuomet interesavo gabiausius tautos vyrus. Kada mąstytojas pažvelgia į neturto, skurdo ir vargo pasaulį, kur be paliovos siaučia kova už buvį, — jis mato, kad tarp žmonių viešpatuoja neapykanta, saumylbė, apgavystė. Visa tatai iššaukia jame įvairias mintis ir jis užduoda sau klausimą, — ar galima tikėtis geresnio pasaulio. Kada žmogus sulauks tos gadynės, kuomet prakilniausių žmonių troškimai bus ne utopija, bet tikrovė?

Kuomet mes pažvelgiame į praeities laikus, į amžius, kuriuose egzistavo galingos viešpatijos, į filosofų ir galvočių gyvenimus, pasidėkojant kuriems žmonių susipratimai į įvairius dalykus persikaitė, — mes matome tik nuolatinį ir beprasmių keitimą.

Žmoniją tveria religijas, dogmas, tikėjimus pagal savo troškimus. Gamta pasiūnia į pasaulį genijų, kuris savo gyvenimu ir darbais sugriauja egzistuojantį tikėjimą, ir vakarykščiai tikėjimai ir tikslas liks šios dienos griuvėsiais.

Ant laimės, draugija yra valdoma stipresne spėka, nekada tikėjimas ir religijos. Evoliucija nepaiso dogmų ir tikėjimų. Jos geležinė ranka dirba be sustojimo; visi tikėjimai nusilenkia prieš ją.

Mąstytojui ir filosofui evoliucija nereikia žengimą prie geresnio ar blogesnio stovio. Ji reiškia tik permainingą, vntodą, gamtos veikimo procesą. Visi psichologiškai ir fiziškai apsirėiškimai yra iššaukiami tam tikros priežasties. Ta priežastis visuomet pagimdo tolygias pasekmes.

Filosofai nėra optimistai; optimistai niekuomet nebuvo filosofais.

Filosofui geras ir blogas, pasitenkinimas ir kentėjimas yra vienodi faktai, kurie yra valdomi neišaiškinamais ir begailėstingais įs

statymais. Gyvenimo problema jam yra taip pat nesuprantama, kaip kad jinai buvo nesuprantama ir tukstančiai metų atgal.

Mes galime su pagelba mikroskopo išgaminuoti mažiausius gyvūnėlius. Mes galime žiūrėti į dangaus kūnus, kur, galimas daiktas, egzistuoja gyvybė, ir į tuos, kur jau senai sustingę, ir ant kurių joks gyvas sutvėrimas negali gyventi. Mes galime išgaminuoti medžiagos sudėjimą, bet rezultatas viso to susiveda prie vieno žodžio — mirtis. Viskas, kas egzistuoja, turi persikeisti, turi žūti. Visatoj nieko nėra pastovaus. Gamta nežino kainos, nežino ekonomijos. Gyvybė maitinasi gyvybe, planetos, komėtos, ir visos gyvybės formos taipgi, gimsta, gyvena ir miršta; jos žūsta, kad iš savo elementų sudatų kokį nors, naują dalyką. Taip gamta be jokio tikslo, be jokios prasmės griauja vieną dalyką, kad iš jo padarius ką nors kitą.

Tikėjimas ir dogmės, bekovodamos su mokslu, galų gale, turėjo persimainyti. Mokslas atradimai sutvėrė naujas aplinkybes ir tikėjimas noroms, nenoroms turėjo prisitaikinti prie jų. Ta doktrina, kad žmogus užginasta iš "grieko" ir kad gyvenimo kentėjimai ir nepasisekimai egzistuoja pasaulyje dėl dušios išganymo, — dedema pamafan teologijos. Ir vėgiai bažnyčios dogmas būtų galima palajkyti be tos doktrinos. Bet ta doktrina negali patenkinti racionalisto ir mąstytojo. Mąstytojas klausia: kodėl vi sągalis, visų daiktų sutvėrtojas, nepadarė žmogų tobulu pačioj pradžioj? Ir kuomet tikintis sakó, kad šis pasaulis yra geriausias iš visų galimų pasaulių, racionalistas atsako jam, kad nuo visagalio priklauso ir pati galimybė.

Svarbiausia gyvenimo funkcija yra pripildyti protą prakilniomis mintimis. Optimizmo pamatu yra viltis. Žmonės, kad

Sutraukė milžinas retėžius ir "Dievo patėptiepi" nusirito nuo sosto.

pridavus gyvenimui prasmę ir turinį, nusi-
grįžta nuo begaileistinių faktų ir suranda
susiraminimą religijoje. - Racionalistas ski-
riasi nuo optimisto tuo, kad jis negali išsi-
žadėti sveiko proto tvirtinimų, idant paskes-
ti svajonėse apie amžiną ir nepaprastai lai-
mingą gyvenimą kur tai dausose, kur gat-
vės yra padarytos iš aukso. Matydamas pa-
saulį tiek daug visokių kentėjimų, vargo ir
neteisybės, racionalistas negali daleisti, kad
visatos valdonu būtų teisingiausias Dievas.
Suprasdamas, kad žmogus išsirytiavo iš

primityvės gyvybės, jis netiki, kad Dievas jį
sutvėrė ant savo paveikslo. Jis žiūri į gyvy-
bę kaip į tam tikrą apsirėškimą, spėkos ir
medžiagos kombinaciją. Jis šaltai pasitinka
moksliskus atradimus ir neįieško susirami-
nimo sielos nemirtingume ir amžiname
gyvenime.

Religijos dėl suaugusių žmonių yra tas
pats, ką žaislai vaikams. Abiejų tikslas yra
tas pats: Abiejų vėrtė yra vienoda. Kaip
žaislai užbovija vaikus, taip religijos suau-
gusius žmones. Religija sumažina gyveni-

nio kentėjimus taip, kaip opiumas kad sumažina skausmą laike operacijos. Abu apsvaigina protą ir abu yra lygiai naudingi. Negalima darodyti, kad religija neatnešė jokios naudos. Religija suramino ir sustiprino daugelį žmonių ir padėjo jiems pergyventi gyvenimo perversmus. Ji suramino daug motinų, kurios stovėjo prie kapo savo vienišelio kūdikio, kuris buvo viskuo joms...

Religijos nebuvo išmislytos kunigaikščiais. Kapitalizmo nesutvėrė kapitalistai. Kaip kunigaikščiai, taip ir kapitalistai pasinaudojo žmonių prigimties silpnumu. Ir kuomet žmonės prablaivys savo protus, tie parazitai prašyks nuo žemės kamuolio.

Ar progresuoja pasaulis? Ar kiekviena nauja gentkartė yra laimingesnė, turi daugiau laisvės? Kad atsakius į tuos klausimus, reikalinga išanalizuoti tuos blogumus, kurie egzistuoja pasaulyje. Socialinės ydos egzistuoja dėka prietarų ir dogmų, dėka tai žmonių prigimties ypatybei, sulig kurios, vienas žmogus stengiasi valdyti ir kontroliuoti kitų žmonių gyvenimą, elgimos ir tikėjimą. Nedora ambicija asmenis kartais padarė žmonijai neapsakomą bledę. Pasiidėkojant Napoleono ambicijai žuvo be laiko milijonai žmonių. Pasiidėkojant Rockefellero ir kitų Amerikos kapitalistų ambicijoms šalies turtas suplaukė į rankas kelių žmonių. O tas privedė prie to, kad tukstančiai vaikų atsidurė dirbtuvėse ir žudė ten savo sveikatą. Taip dalykams stovint, sunku kalbėti apie progresą. Norint sulaukti laimesnio gyvenimo, reikalinga apšviesti žmones, permąnyti jų mintis.

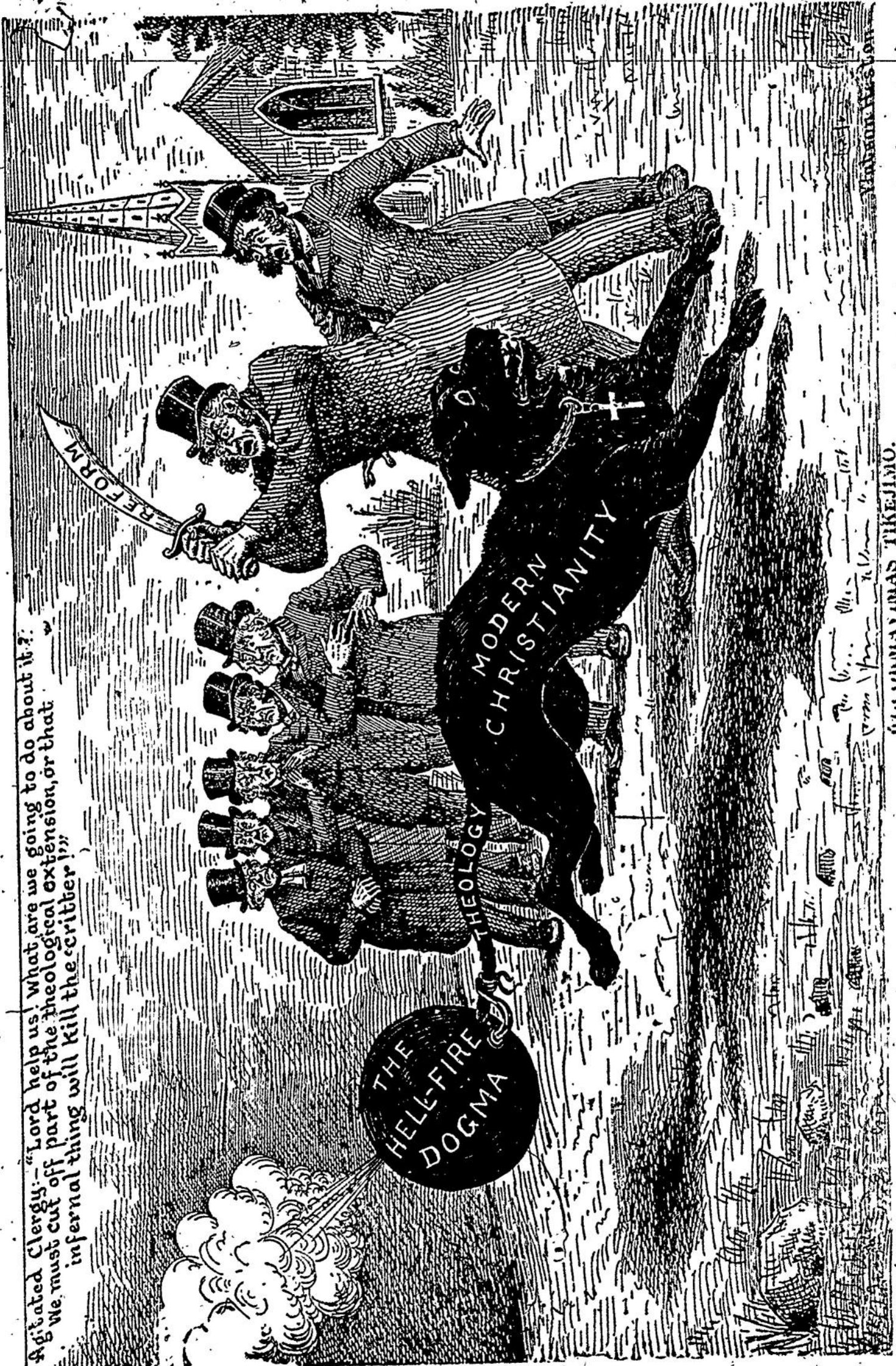
Evoliucijos įstatymai valdo kaip fizišką, taip ir dvasišką pasaulį. Darvinizmo esybė gali būti išreikšta keliais trumpais sakiniais. Gyvenimas yra prisitaikymas prie aplinkybių. Tik tas gyvūnas egzistuoja, kuris yra geriausiai pritaikintas prie apystovų. Visi kiti turi žūti kovoj už buvį. Darvinas pritaikė tą įstatymą prie fiziško pasaulio. Marksas prie ekonominio, Vard prie socia-

logiško ir protinio pasaulio. Už tai Darvinizmas yra moksle svarbiausias indėlis. Su juo prasideda nauja gadynė mokslo srityje. Darvino gyvenimas ir darbai turėjo nepaprastą intaiką į žmonių mintis. Ir gal buti joks kitas žmogus neprisiidėjo tiek daug prie išbudavojimo žmonių proto, kaip Darvinas. Gamtoje apsireiskia begalinis įvairumas ir permaina. Nuolat atsiranda naujos gyvūnų veislės. Bet tik tos veislės išlieka gyvomis, kurios yra geriausiai pritaikintos prie aplinkybių. Visos kitos žūna. Del išvystymo naujos gyvybės formos turėjo žūti milijonai ir milijonai gyvūnų. Tolygus įstatymas esti politiškame ir sociologiškame pasaulyje. Tik toki valstijos forma išlieka, kuri geriausia atsakė tiems žmonėms, kurie sudaro tą valstiją.

Pracities pasaulio politinė istorija yra oligarchijos istorija. Autokratija ten egzistuoja, kur žmonės tamsūs. Apšviestos draugijos sąlygos į ją veikia prazutingai. Ji žūna kovoj už buvį ir užleidžia vietą demokratijai. Dabartinis amžius siūlo svarbesnių pamatinęsių permainų nekad kuomet nors įvyko žmonijos istorijoje. Autokratija nyksta nuo žemės kamuolio. Visur jaučiama tokios permainos, kurios išsauks naują civilizaciją, sutvers ant praticies griuvėsių naują gyvenimą, — laimingesnį ir teisingesnį.

Agitated Clergy: "Lord help us! What are we going to do about it?
We must cut off part of the theological extension, or that
infernal thing will kill the critter!"

BAUDŽIAVA

Progresuoja žmonių. Progresuoja visos visuomenės luomos ir klesos. Susipranta darbininkai; atšibunda ir blaiṽosi tamsiausia liaudies kleša.

Žmonės pradeda abejojti ir nebenori tikėti visokiems senovės prietarams, nebelaikia malonės nė pagalbos iš kažikur iš viršaus, bet stengiasi savo spėkomis įvesti pagerinimą savo buvio. Stengiasi nusiversti nuo sprando visokias slėgiančias mus valdžias — kuniškas bei dvasiškas, nebenori duoties išnaudoti savo spėkas ir kišenes.

Visi mato ir džiaugiasi tokiu progresu, bet dar aiškiau mato žmogus ilgesnį amžių, daugiau metų ant tos ašarų pakalnės pagyvenęs.

Mato ir stebisi, kokiais dideliais, šnoliais progresas žengia.

Toksai senis atsimena vergiją, nė tokią baisią, kaip pasakojama arba rašoma knygoje buk kitą sykį žmonės-vergai buvo perkami ir pardavinėjami ant rinkos syktū su gyvuliais, — bet senieji žmonės atsimena truputį švelnesnę vergiją-baudžiaṽą, taip vadinamą, padonystę, kuomet žmonės, vadinami muzikais, prijungti buvo prie žemės, dušiomis rokuojami, kaipo savininko ar dvarponio savastis.

Dvarponiai kiti kitam parduodavo žemės plotą ar dvarą drauge su muzikų dušiomis.

Jei tų, tušių prie žemės ar dvaro buvo didesnis skaitlius, tai ir ta žemė buvo brangesnė. Nuo tos žemės muzikams tievalia buvo kitur prasišalinti. Prie tos žemės pririšti-prirašyti žmonės-muzikai, turėjo visus darbus pomui savininkui apdirbti dykai. Maistui ponas paskirdavo žmogui ir jo šeimynai kiek kurio pono malonę.

Vienas davė maisto šiek-tiek užteklinai, o kitas — koks beširdis — skyrė žmonėms maisto tiek, kad tik badu nenustiptų.

Negana, kad dideli žemės savininkai, dideli klioštoriai turėjo muzikus, bet ir simu-

kieji bajorai, turėdami vos skėpelį žemės, ir prie tos rokavo, kiek muzikų dušių turis. Bajorai juokėsi iš viens kito. Taip vienas bajoras sakėsi: "Turiu muzikus penkis — aš pats šeštas."

Savininkui ponui, nušauti arba nukirsti žmogų-muziką nevalia, o rykštėmis užplakti negyvai galima. Tankiai buvo tokių atsitikimų ir ne pas vieną poną. Užtai ponas neatsako, o pasiskųsti muzikui nėra kur.

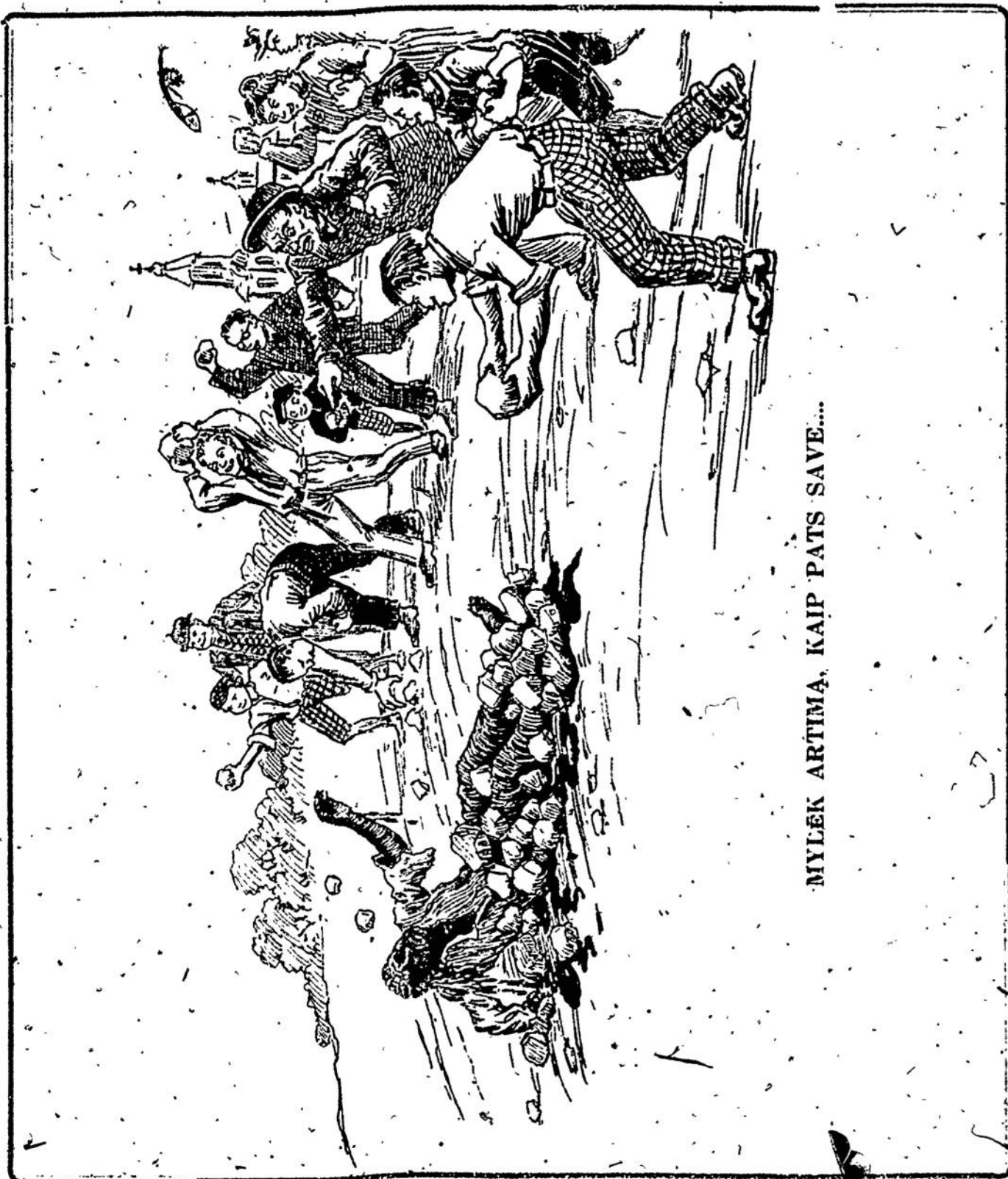
Visas turtas muziko buvo pono savastis. Ponas galėjo nuo vieno atimti, o kitam atiduoti arba į dvarą suvežti. Apsivedant ir-gi reikėjo savo pono pasiklausti. Vesti galėjo ne tą, kurią mylėjo, bet kokią ponas paskyrė. Taip-pat ir mergaitė: ji ne pati sau išsirinkdavo berniuką, bet-ponas jai išsirinkdavo. Mirė koks žmogus, liko apysenė našlė, ukėje reikia darbininko, — ir ponas paskyrė jauną vaikiną, liepia jam tą seną bobą vesti. — O nenori, — atiduos, į-rekrutus visam amžiui.

Kunigai, klioštoriai, taip-gi turėjo valsčius ir padonuosius muzikus. Koksai maldingas dvarponis bajoras, mirdamas savo dvaras, žemes su su visomis muzikų dušiomis užrašė ant Dievo garbės, ant bažnyčios. Tais dvarais naudojosi kunigai, ir taip-pat savinosi muzikais ir dušiomis, taip-pat juos engė, rykštėmis plakė, taip-pat buvo ponais vergų-muzikų.

Kentėjo, skurdo žmonės, ašaromis pludo tylėdami, nes keikti poną arba pasipriešinti jam nevalia.

Iš vienos pusės, bijosi bausmės už, pasipriešinimą — gaus rykščių; iš kitos pusės, bijosi nuodėmės. Bažnyčioje įkalama, jog visokia valdžia ant žemės yra nuo Dievo patatyta; po grieku reikia jos nužemintai klausyti ir paliepimus pildyti. Už tai, gaus dangaus karalystę, o kitaip nugarmės į patį peklos dugną.

Po kiek metų tokios švelnios muzikų ver-

MYLEK ARTIMĄ, KAIP PATS SAVE....

gijos, — susimylėjo Dievas. Taip žmonės manė, kada juos atliuosavo nuo pomų, nuo baudžiavos. Leista laivo žmogui liuosai eiti, kur kas pasamdė, kitą žemę dirbti, galėjo pasiskirti, kur geresnė duona ar didesnis užmokestis. Bet nuo kunigų priešpaudos neatsiliuosavo.

Valdžia ir dvarponiai laikė ir toliau žmo-

nes pavergę su pagelba kunigijos.

Nė kiek nestebėtina, kad dabar dvasiškija Lietuvoje iš kailio neriasi ir visokiais budais stengiasi palaikyti savo įtekmen ant lietuvių liaudies.

Iki šiol visi prastieji žmonės, visi darbininkai buvo sugniaužti kunigo letenoje. Intelligentai, dvarponiai ir stambesni žemės

ar turtų savininkai, savo tikybinėse peržvalgose laikėsi toliau nuo kunigų. Jiems kunigai buvo tik reikalingu įrankiu dėl palaikymo darbininkų paklusnume, nusizėmimo, žodžiu, vergijoje.

Nes kunigui labai lengva tą palaikyti. Kunigas kiekvieną žmogų, tikybos keliu veda per visą gyvenimą po savo globa. Nuo pat krikšto iki grabo lentos, jis buvo ir yra valdytojas ir savininkas žmogėlio proto, sėlos, kuno ir turto. Žiūrėjo, kad kiekvienas naujai gimęs kūdikis tuoj būtų apkrikštytas ir užrašytas į katalikų tikėjimą. Prakutusias, žiūrėjo, kad mokėtų poterių ir visus Dievo ir bažnyčios prisakymus, o užaugę, kad juos pildytų. Šventes užlaikytų, mišių šventų neapleistų, užsakytus pasninkus užlaikytų, ištisomis savaitėmis mėsos nė pieno neragautų, o tik sausomis bulvėmis, duona ir druska maitintų.

Žiūrėjo, kad kiekvienas vaikas ar mergaitė, nevėliau, kaip nuo devynerių-aštuonerių metų išpažinties vaikišiotų. Nors prisakymas liepia metuose sykį velykinę išpažintį — atlikti, bet kunigai reikalavo, kad žmogus kas mėnesį išpažinties eitų.

Prie apšvedimo ir-gi visur kunigai kišo si: be užsakų ir be šliubo apšvedimo nepripažino.

Buvo tokių atsitikimų, kartais nevedęs žmogus, nusisamdęs sau šeimininkę gyvena. Sužinojęs kunigas varė apsivesti, o jei tas nesiskubino, tai klebonas su pagalba po licijos, sąsąsnuotus atvarė į bažnyčią ant šliubo. Nori-nenori surišo ir gana.

Numirti žmogui be kunigo ir-gi nevalia. Jei ligonis staigiai numirė, nesuspėjo jam kunigą parvežti, tokį numirėlį nenorėjo į švęstus kapus įleisti. Delto žmonės bijodami kokių nesmągių atsitikimų, greičiau ligoniui vežė kunigą negu daktarą.

Labiausia dabojo kunigai senų ir pasiturinčių žmonių mirtį: kame tikėjosi kokių palaikų, ar užrašų ant bažnyčios. Tokį ligonį kunigas iš savo loskos net kelis sykius aplankė. Numirėlį laidoti būtinais liepiama

savo parapijos kapinėse.

Mačiau tokį atsitikimą: Numirė senėlė, vienos ukininkės motina. Ji visuomet gyveno vienoje parapijoje, o dukterį išleido už vyro į kitą gretimais parapiją. Ant amžiaus galo ir pati perėjo pas dukterį, kame pasirgėjusi pasimirė. Prieš mirsiant prašė si vaikų, kad ją palaidotų jos parapijoje, nes tenai visa giminė, — vaikai, ir vyras guli. Vaikai su noru išpildė motinėlės prašymą, — nuvežė į jos buvusią parapiją, nes tiek pat kelio į vieną kaip, ir į antrą bažnyčią.

Nuvežę numirėlę, nugiedoję eina pas kunigą dėl pamaldų susiruokuoti, užsirašyti.

—Kas mirė? Iš kur?

Sužinojęs klebonas griežtai atsisako laidoti numirėlę svėtimos parapijos.

—Vežkitės, vežkitės pas savo kleboną — šaukia, — aš negaliu priimti, kol nepristatysit nuo savo klebono leidimo kitur laidoti ir paliudijima, jog pas ją ligoje buvo kunigas. Nepriimsiu!

Rupinasi žmonės. Tiek kelio atvežę, grįžt, dabar į kitą pusę. Čia duobė jau iškasta, čia šilta, numirėlė pašvinko, namie darbinėtis, kiek laiko sugaišti, kol tuos popierius nuo savo klebono gausi. Grabas stovi ant lauko po kryžium... kaip sakoma: "nė šaukti, nė plaukti."

Vienas iš atlydėjusių giedotojų, senis, pasisako:

— Aš eisiu pas kleboną pasišnekėti — sako —, bet nedykai, sumeskite man ant kelio grašgalių, sugraibykit kiek kas galite.

Pasirokavę visi pagrabininkai metė, kas grivinę, kas dvi, kas rublį, žentas numirėlės penkinę, vaikai po kiek... Susiglemžęs senis pinigų nuėjo pas kleboną.

Netrukus ėmė varpus skambyti. Atėjo kunigas, įpravodiję į bažnyčią, apgiedoję ir į kapus nulydėjo...

Grįždami pagrabininkai juokėsi: — Mat už visus paliudijimus dešimtinė atsakė. Be klapato atlikome...

Su ženatve vėl tas pats, šliubą imti ki-

PASKUTINIS DEGTUKAS.

tur nevalia, kaip tik merginos parapijoje. Paduodamas užsakus, jaunas iškalno turį už šliubą užsimokėti. Sutrukus vestuvėms, tie pinigai nebegrąžinami.

Taip žmonės išnaudojami per ponus, kunigus, negalėjo nė galvos pakelti, nė apsišviesti, nė susiprasti. Skaityti retas temokėjo, o rašyti — prastam žmogui didelė re-

tenybė.

Senesniuose laikuose prastam žmogui skaityti, jei kurs ir mokėjo, saugok, viešpatie, nevalia, didžiausia nuodėmė. Per kunigus ginami buvo Prusijoje spauzdinti lietuviški raštai. Per pamokslus buvo keikiami, netik patys raštai, bet ir tų raštų gabentojai. Raštai velnio sėkla buvo vadinami, o jų pla-

platintojai, velnio klapčiukais.

Tuomet tankiai žandarai užpuldinėjo itarimus žmones, kratas darė, radė kiek pas ką lietuviškų raštų, savininkus areštavo, kalėjinius kišo. Knygyninkus, škaplierninkus, miesteliuose ant jomarkų tampė, kabinėjosi, raštus, knygas radę atinvinėjo. Pagaliau, ir už maldaknyges štropavo. Kunigai ne tik neužstojo nė už vieną, bet dar patį padėjo užgintus raštus naikinti, užgniaužti. Aš pati patyriau tokios kunigo malonės.

Sykį bažnyčioje priėjęs zakristijonas pasakė, kad kunigėlis prašė manęs pas jį atiti, turįs kažkokį reikalą.

Na, kas čia da per deliogai — manau, kunigėlis mane šaukia, stebėtina! O kunigėlis buvo jaunas, gražus, lygu aniolėlis prie altoriaus išrodė, ką tik išvėstas, liesiai iš seminarijos pas mus parėjęs... įsta! Kas čia da reikalas? rūpi!

Nuėjau.

— Tamsta žymontienė iš Užnierių?

— Taip — sakau.

— Girdėjau, kad užlaikai užrubežinius lietuviškus raštus, užgintus... knygeles ir kitus dalini?

Man kniošt į nosį gal jis turi daugiau raštų...

— Taip — sakau — turiu biškį, skaitome, tik labai sunku daugiau gauti, maskoliai gaudo... gal kunigėlis žinai progą, kaip lengviau galėtų pergabenti? Žiuriu mano aniolėlis raudonas, net akelės pabalo.

— Kad butum jaunesnė — dūrne tu pasakyčiau — sušuko — kaip tu drįsti lyginti mane prie to velnio sėklos darbo? Prie tų sėklono nuodų, kur netikėliai katalikų protus maišo...

Lygu strypais žodžiais ėmė svaityti... Išsiziojau. Turbut labai kvailai išrodžiau, kunigėlis nusišypojo, nuleidęs balsą ėmė man aiškinti, kaip aš gal nesijausdama, bedievytę skleidžiu, savo vaikus piktinu, blogu ke-

liu vedu. Kaip ištvirkėliai, nuo tikėjimo atstoja, tuo, girdi, raštus leidžia prieš valdžią, žmones buntavoja, tikėjimą griaua, žmonėms galvas suka... — Atsipeikėjusi ėmiau ginčytis, jog nė viename laikraštyje, nė knygėlėje neradau nieko prieš tikėjimą... visos geros...

— Na yra, yra ir gerų — pripažino, — bet daugiausia blogų... Nevalia tokias tarpe žmonių skleisti, dalinti...

— Neišmanau kurios geros, o kurios blogos — sakau — aš kokias turiu, ar kitas kur gausiu, atnešiu tamstai, man parodysi...

— Nereikia! nereikia — kratosi kunigėlis — nenoriu nė rankų teptis... Verčiau mesk visas į ugnį ir niekam nedalink, nerodyk... O jei neklausysi, lai gali papulti, arba kur pipirai auga atsidurti — atminti! — pasumuojo.

Mano aniolėliui, mano akyse išdygo rageiliai, žandaru virto... spitė kaktoj suspindėjo.

Taip dabojo žmones kunigai nuo užrubežinių raštų, o spaudą leidus, kitaip dabojo. Kiekvienam patarė kokius laikraščius skaityti ir patį kunigai išrašinėjo. Jei kas prašė išrašyti "Ukininką," kunigas prižadėjo ir paėmęs prenumeratos pinigus "Šaltinį" išrašė. Dabojo žmonių dvasią ir protą, o iš žmonių darbo vaisių patį naudojosi: murijo iškilmingas bažnyčias, puikiais klebonijas.

Tiek darbo ir triuso, padėję tėveliai, tiek įgiję patogumų ir galės Lietuvoj — nedyvai, kad jie bijosi žmonių laisvės darbininkų susipratimo ir stengiasi užslėgti žmonių prakilnesnę dvasią, prispausti lietuvius katalikišku-yokišku karaliumi ir prisidengę jo sparnu, toliau tokį pat darbą savo naudai varyti.

Pagalvokite ir susispraskite darbininkai! Tikėtosi, jog neužilgo sulauksina, kad visų šalių susivieniję darbininkai stos visį už vieną, o vienas už visus.

Zemaitė.

DARVINIZMAS

Raštiški debatai tarp K. Augustinavičiaus ir A. Margerio.

DARVINIZMO KLAIDINGUMAS.

Išanginis žodis.

Ginčai eina apie Darvino teorijos teisingumą. Aš pasiemiau negatyvę pusę. Laikau, vadinas, nuomonės, kad Darvino teorija yra klaidinga.

Pirma atsidurus pačiuose ginčiuose, privalau padaryti vieną ir kitą pastabą. Tai darau, žinoma, dėl to, idant tuli skaitytojui nepersistatytų mane klaidingai. Jie gali, matote, įsivaizdinti, jog aš, atmezdamas Darvinizmą, kartu atmetu ir organę evoliuciją arba gyvųjų paėjimo teoriją. Ir da blogiau — jie gali vė pamanyti, kad aš jau susiradau reikalą apginti religiją. Juk mes turime daug žmonių, kurie drūčiai įsitikinę yra, jogei tik scholastiniai biologai ir filosofai tesipriešina Darvinizmui.

Pirma. Organe evoliucija nereikia Darvinizmo, panašiai, kaip kad Darvinizmas nereikia organės evoliucijos, suprantama; imant šiuos žodžius (organė evoliucija ir Darvinizmas) pilnoje jų prasmėje. Tiesa, daugelis skaitytojų paskaito šiuos žodžius sinonymais (turinčiais tą-pat reikšmę), bet tai yra labai neuosakus skirtingų dalykų palyginimas. Įžymesnieji biologai šiandien priskaito Darvinizmui tik tas teorijas, kurias pats Darvinas labiausiai išplėtojo. Darvinizmo apėmyj randasi, tada, Gamtinis Parinkimas, Lytinis Parinkimas, Daigelių Pangenesis ir Žmogaus iš Žemesnių Gyvųjų Paėjimas. Šitos įvairios teorijos pilnutėliai priklauso Darvinizmui. Tai yra grynno triušo išdavos. Reikia, betgi, pastebėti, kad daug gamtininkų kur tai kas varžiau prikerkia žmogaus paėjimo teoriją prie organės evoliucijos arba pilnutėlės paėjimo teorijos, negu kad sakysianę prie Darvinizmo.

Darvinizmo, todėl, nereikia lyginti su organe evoliucija. Darvinizmas, matote, vienu atveju, neapima viso to, ką apima organė evoliucija; gi kitu atveju, jis apima ir tai, ko organė evoliucija visai neprisiima. Proporcijonalumo (sąlygingumo), regis, labiausiai truksta, idant suliejus Darvinizmą ir organę evoliuciją į vieną kūną. Atmetimas Darvinizmo, tokiu būdu, visai nereikia atmetimo organės evoliucijos. Štai ve, bene tik bus didžiūna biologų ir gamtininkų, kurie labai drūčiai abejoja Darvinizmo parinkimų faktoriais kaslink jų įtekmės vėislių atsiradime. Nekurie tuos parinkimus, kaip visai nederančius vėislių atsiradimo reikale, stačiai atmeta. O vienok tie gamtininkai yra pastebėtinai tvirtūs organės evoliucijos ramščiais. "Darvinizmas," sako profesorius V. L. Kellogg, "gali būti net ant mirties patalo, tačiau ir tai jis nei kiek nesumažins biologų gamtinių filosofų įsitikinimo į paėjimo teoriją arba į organę evoliuciją."

Pagaliaus, butų stačiai nusidėjimas sakyti, jog be Darvinizmo negali būti evoliucijos ir vėise versa. Vėislių paėjimo teorija gyvavo kur tai kas pirma Darvinizmo; ir tai buvo apišiupiai apibudinta. Prie to darbo daug prisidėjo Goethe (1790), Erasmus Darvinas (1794) (Charles Darvino tėvukas), Lamarkas (1809), Chambersas (1844) ir Wallace (1858). Net Graikų filosofų, ypač Aristotelio, raštuose lengva yra pastebėti užreikšimai, labai panašūs Lamarcko, Wallacės ir Darvino užreikšimams.

Darvinas bandė prikergti prie organės evoliucijos savo teorijas. Tos teorijos, betgi, su organe evoliucija susilieti ar bent prie jos prilipti (prikibti) negalėjo. Jos pasiliko atskirai, kaip ir šiandien kad yra, vadinas, buvo maza kam derančiomis; ką

KUR IŠGANYMAS?

vėliaus faktiškai pamatysime.

Tągi ve, jokiū būdu negalima daleisti, idant Darvinizmas atstovautų organę evoliuciją.

Evoliucija gyvavo jau ir tada, kada Darvinizmas dar nei lopšyį nebuvo. Ir: be abejo, evoliucija gyvuos ir tada, kada Darvinizmas taps visuoteliai išmestu iš biologijos apskričio.

Antra. Nereikia manyti, jog tikslai scholastiniai biologai ir filosofai tesipriešina Darvinizmui. Faktas yra faktų, kad, regis, didžiūna sietinių biologų ir gamtinių filosofų labai drėčiai abejoja apie Darvinizmo tikrąybę. Daug labai įžymių biologų Darvinizmą visuoteliai meta laukan iš organės evoliucijos. Tai nėmazas Darvinizmui smugis, kada jį atmeta net tokie biologai ir gamtiniai filosofai, kaip antai: Baer, Kolliker, Virchow, Naegeli, Wigand, Hartmann,

etc. Tai senesnieji gamtininkai. Štai artimesnieji mūsų laikams: Sachs, Eimer, Delage, Haecke, Kasonitz, Cope, Heberlandt, Henslow, Coettz, Wolff, Driesch, Packard, Morgan, Jaecel, Steinmann, Korschinsky, de Vries, Kellogg ir daugelis kitų.

Negalima daleišti, jog šitie mokslinčiai ne be priežasčių atmeta Darvinizmą. Kaip-gi! Juk jie užima profesorių suolą, net tokiuose universitetuose, kaip antai: Berlyno, Paryžiaus, Viennos, Strassburgo, Tubengeno, Amsterdamo, Columbijos, etc. Į tokius universitetus, ar šiaip ar taip sakant, by kas nepateks išguldinėti biologijos, botanikos, zoologijos, patologijos, etc., mokslų.

Beprasmiat užreiškimai.

Niekas, regis, nėra taip labai reikalinga debatuose, kaip argumentai bei faktai. Bet afirmatyvė pusė faktų stoka. Todėl, la-

bai gražiai aišku, jog afirmatyvė pusė figuruoja beprasmiškai užreikšimai. Štai jie:

“Jis (Darvinas) priparodė, kad prie tam tikrų apystovų, vienos rūšies gyvūnų, būtinai TURI vystytis į kitos rūšies gyvūnus.”

“Tas gamtiško parinkimo procesas būtinai TURI išsirtuliuoti naujas veisles.”

“Jeigu tokis procesas tęsiasi per šimtmečius, tai neišvengiamai TURI išsirtuliuoti nauja veislė.”

Norint faktiškai priparodyti, kaip įvairios veislės paėjo, terminas “turi išsirtuliuoti” neturi jokios prasmės, vadinasi, yra bergždžias užreikšimas, tai ir viskas. Paklauskite, kodėl taip? Štai jums ir atsakymas.

Užreikšimas “turi būti” nereikšia fakto. Faktą, kadangi, mes gauname tikrai patyrimų kelių. Eidami tuo keliu, mes susiduriame su “Diku,” “vieta” ir “fiziška galimybė.” Paprasčiau sakant, mes tampame nuskirti atsakyti į šiuos klausimus: “kada?”, “kur?” ir “kaip?”. Jeigu mes pilnutėliai atsakome į šiuos klausimus, tada, be abejoj, sakome, kad turime jau faktą. Gerai, imkime pavyzdį.

Jonas, sutikęs mane, pasakoja, kad jo brolis, beplaudamas langus, nukrito nuo dešimto augšto ir užsimušė. Aš klausiu jo, “ar tai teisybė, ar tai faktas?” “Tai neužginčijamas faktas,” atsako jis man. Aš, betgi, netikiu. Jis tada nurodo laiką, vietą ir kaip tas atsitiko. Bet ir tai aš vis dar netikiu jani. Ir aš tūriu tam priežasčiai. Štai ve, sakysime, aš visai nieko nežinau apie gravitacijos (pritraukimo) tiesas; aš niekad nemačiau jokį kuną puolant; todėl aš tikiu, kad jo brolis nenupuolė, bet ore kybo. Jonas, nelaukdamas nieko, paima akmenį ir išmeta į augštą. Akip bematant, akmuo nupuola. Tada aš turiu pripažinti gravitacijos tiesas ir tikėti, kad Jono brolis nukrito nuo dešimto augšto ir užsimušė. Kodėl aš turiu tikėti? Todėl, kad faktas duria man į akis.

Taigi matote, sakyti, kad syarus kunas turi pulli, yra prasmingas sakymas arba už-

reikšimas. O kodėl jis yra prasmingas? Todėl, kad jis yra subudavotas ant fakto.

Bet ar Darvino gamtinis parinkimas yra taip subudavotas ant fakto, kaip kad, sakykim, gravitacijos tiesos? Aišku, kad ne. Todėl, kad nei pats Darvinas, nei jo pasekėjai faktiškai nepriparodė, KADA IR KAIP BENT VIENA NAUJA VEISLĖ KAD BUTU ATSIKADUS. Gamtinis parinkimas, pakol kas, nebavo priežastimi nei vienos naujos veislės ar rūšies; ką mes biškį vėliau labai aiškiai patysime. Sakyti, todėl, kad gamtinis parinkimas “turi išsirtuliuoti” naujas veisles, — ir faktiškai žinant, kad jis dar nei vienos veislės neišsirtuliuavo, — yra pilnutėliai beprasmiškas sakymas.

Lai šių ginčijų skaitytojai įsideda savo domon šiuos žodžius, labai dručiai. Tai bus jiems ant sveikatės visame jų gyvenime.

Darvinizmo pamatas yra apgailėtina

silpnutėlis:

Su pagelba gamtinio parinkimo, kaip matėme afirmatyvės pusė; tyrtinimuose, Darvinas bandė pilnai išaiškinti naują veislių paėjimo priežastis. Gamtinis parinkimas, todėl, yra svarbiausiu Darvinizmo punktu. Apie jį, tatai, pirmiausiai ir šnekėsiu.

Labai skaudu man, sakyti, kad patsai gamtinio parinkimo pamatas yra labai silpnutėlis. Gamtinis parinkimas remiasi, matote, ant būsimąjo įvairavimo (persikeitimo persimaišinymo, nukrypimo; afirmatyvė pusė sakė “variacijos”). Nukrypimas turi ve apsireikšti pirma, o lau tikrai pasakui gamtinis parinkimas gali veikti. Nūgi, tai labai aišku, jogei gamtinis parinkimas absoliučiai neturi jokios įtakos kaip į nukrypimo paėjimą (prigimtį), taip jau lygiai ir į jo kontroliavimą. Viskas, ką gamtinis parinkimas išgali, tai nuspręsti, matote, kurie individualai turi žuti kovoje už buvį, kurie turi viešpatauti, ir pagaliaus, kurie turi platinti (propaguoti) naujus individualus.

Gamtinis parinkimas, tokiu keliu maršaudamas, kaip tik ir susikerta su svarbiomis

KVOTIMAS.

biologėmis problemomis. Jisai, matote, nehepaiso paėjimo ir valdymo (kontroliavimo) iėimtų įvairavimų. Bet vė biologijos mokslas paėjimu ir iėimtomis galimybėmis labiausiai interesuojasi.

Kaip matome, tai gamtinis parinkimas priklauso nuo įvairavimo. Jeigu nėra nukrypusių arba nukrypėlių, tai iš to tad gamtinis parinkimas gali "parinkti?" Grynas proėjavimas aiėkiai mums diktuoja, kad pirmiausiai turi atsirast nukrypėliai, o jau tik po tam gali trusties gamtinis parinkimas.

Čia ir permatome mes, jog gamtinis parinkimas subudavotas yra ant įvairavimo galimybės. Pakartojant užreiskimą kitais žodėiais, atsiradus įvairavimui ir jam pasiėlkant, gamtinis parinkimas turi medegą, iš kurios gali spēliokime, išrytuliuoti naujas veisles.

Įvairavimui, kaip čia matome, Darvinas suteikė labai stambią užduotį. Jeigu įvairavimas, sakysime, dirba taip, kaip Darvino norėtu, kad jis dirbtu, tada visas vaėžioja slidėiai. Bet jeigu įvairavimas, dailėistėinis, nedirba taip kompetentiėkai ir, žinoma, nepagėitina gamtiniui parinkimui medegos, iš kurios jis gėlėtu išrytuliuoti naujas veisles. — kę gamtinis parinkimas veikia tada? Sakysime, nieko. Jeigu taip, tai jis negali buti naujų veislų atsiradimo prieėastimi.

Kad įvairavimas yra Darvinizmo pamatu, tai pats Darvinas, regis, gerai permatė. Štebėtina, betgi, kad Darvinas nebandė pilnutėliai priparodyti įvairavimo prieėasčių. Darvinas, šnekėdamas apie įvairavimą, dažniausiai panaudoja beėrasmius užreiskimus. Reikia, manding, bent kelis čia pakartoti.

"Tai aiėku, kad organės, ėsybės turi buti pastumtos prie naujų apystovų bent keilioms (gėntkartėms), idant tos apystovos butų apėiupio įvairavimo prieėastimi."

Čia tik spēliojimas, o ne priparodymas.

"Kiekviena iš begalinių permėinų, kę mes patėmijame pauėėių plunksnose, turėjo turėti pakaktinę prieėastį."

Tai visutėliai bergėdzias užreiskimas. Ir kudikis gali sakyti: "mano moėiutė turėjo turėti turtus ir maso mamai palikti, tai aė, klausykis, prisipriėčiau daug žėislių." Reikėjo parodyti tas prieėastis.

"Daug, tiesų reguliuoja įvairavimą, bet tikėtai kelios gali buti miglotai permatomomis."

Tiktai kelios. Ir tos paėios tūno po miglomis!

"Įvairavimas valdomas yra daugybės nežinomų tiesų."

Neėzinomų!

Daug tokių beėrasmių užreiskimų butų galima čia sukrauti; bet kokia, gerbiameji, nauda iš jų gali buti?

Pagalios, tapo praktiškai atvaizdinta, jos įvairavimas nėra nepalaužiamas, kaip kad Darvinas užreiškė. Wm. Bateson savo dideliam veikale (*Materials for the Study of Variation*) priparodė, kad įvairavimas yra palaužiamas. Užtenka peržvelgti šią knygą, idant pamačius daugybės kompetentiškų rekordų, parodančių, jog įvairavimas "nutruksta." Nutrukus nukrypimui, kas teblikti gamtiniui parinkimui beveikti?

Na tai ve, ir matome dabar, kad net pats pamatas Darvinizmo yra apgailėtinais silpnutėlis. Juk Darvinizmas subudavotas tėra ant įvairavimo. Bet įvairavimas, kaip matėme, neturi pamatinių savo egzistavimo priežasčių ir, pagaliaus, kartais turįs palinkimą nutrukti.

* "Parinkimas, atskirinis ir tam panašūs faktoriai yra tikrai veislių formavimo sąlygomis. Įvairavimas yra pirmausia reikalingas dalykas, *sine qua non*." Tikrai įvairavimas privalo turėti savo priežastis. Šitos priežastys turi būti surastos pirmia, o jau tik tada bus galima surasti tikrus prieštastinius mechaniskus evoliucijos išaiškinimus. Suradimas santykių tarp įvairavimo ir veislių besiformavimo yra pirmasai mūsų žingsnis prie tikrosios veislių persimainymo priežasties." — Šitaip šneka tokis biologijos mokslų autoritetas, kaip Vernon L. Kellogg.

Gamtinis parinkimas nėra įvairių veislių paėjimo priežastimi.

Malthusas (1838), viename iš savo rašinių (*Essay on Population*), štai kokią užreikimą padarė: "Prielaskios aplinkybėmis permainingos siekia pasilaikymo, gi neprielaskios tampa sunaikintomis. Šiokių parinkimo išdava, ba abejo, bus naujų veislių besiformavimas."

Malthus'o spėliojimas labai užinteresuotą Darviną. Čia Darvinas surado medegos subudavoti Kova už Buvį teoriją. Prieš šią teoriją aš nieko neturiu. Jos užginčyti negalima. Tai yra būtinas gyvunijos karalijos nuotikis. Tik aš statau klausimą, Ar

kova už buvį gali būti naujų veislių atsiradimo priežastimi, žinoma, bent iš dalies? Iš kalno reikia žodis tarti, kad negali būti, štai ir faktai seka.

Poliarinė mėška, badai, yra kilus iš rudosios mėškos. Baltas kailis, rasite, dabartinės mėškos yra parankesnis. Galbut, kad balti kailiniai yra prielankesni arktiškomis (šiaurinėms) aplinkybėms. Tegul jau būs, sakysiu, taip. Bet kada nors turėjo būti pradžia kailio įvairavimo. Įvairumas, anot Darvino, turėjo būti labai mažas. Na gerai, sakysiu, lai nukrypimas būs bent ant tiek įžymus, kad ant rudo mėškos kailio pasirodo baltas plėtimas, daleiskime, si dabrinio dolerio didumo. Bet kam čia jau būti taip konservatyviu (skupiu), verčiau sakysiu, kad tas plėtimas iš syk pasirodė čie lo "pajaus" didumo. Dabar, šitas plėtimas, pasivaduoja kovos už buvį esencija (priežastimi), ar gali mešką padaryti tvirtesne ar greitesne už kitas meškas? Arba, ar gali jina, turėdama tą baltą plėtimą, pasekmingiau kovoti su savo priešais ir aplamai aplinkybėmis. Jeigu ne, tad gamtinis parinkimas neturi jokio reikalo šitą (su plėtimu) mešką palikti, o kitas, kurios neturi tokio plėtimo, sakysime nukrypimo, sunaikinti.

Ogi ta darvinistų "pašlovinta" žirafa! Ir ji priskaitoma prie tų plytelių, iš kurių Darvinas subudavojo Darvinizmo rūmą. Kova už buvį, girdi, pailgino žirafai kaklą. Kad kova už buvį turėjo tam atveju įtaką, — aš visai to neginčiu. Bet stačiai juokinga atrodo, kaip žirafos kaklas galėjo pasiilginti veikiant gamtiniui parinkimui. Turint omeny, ką gamtinis parinkimas reiškia, nieku budu negalima įsitikinti, kad žirafos kaklas būtų galėjęs ilgintis iš priežasties labai mažos, kaip Darvinas sako, permainingos. Juk gamtinis parinkimas reiškia palikti vieną ar dešimt, o iš svieto išvaryti tukstantį ar dešimtį tukstančių, todėl, kad kovoje už buvį vieno ar dešimties nukrypimas yra pakaktinas nusprendimo, kam gyventi, o kam mirti, galimybe. Taigi dabar

Darbininko Smugis nukels juos du ponu augštybių!

sakykime, kad žirafos kaklas pasiilgino su-
syk vieną milimetrą; ar tai gali reikšti, kad
žirafą su tokiu nukrypimu galėjo kovoti
daug pascikmingiau už buvį, negu pirm to-
kio jos kaklo pasiilginimo? Ar ji galėjo
daug daugiau maisto pasiekti? Sakykime,
kad žirafos kaklas ant syk centimetrą, ar-
ba lai buna čielą colį, pasiilgino. Bet čia
mes jau prieštaraujame Darvino išdėsty-
mams, būtent, kad pradinis įvairavimas yra
labai smulkutėlis.

Prie šio dalyko Spenceris davė labai gerą
pavyzdį. Jisai sako, jok bangžuvės šlauni-
kaulis yra sunykusi pradmuo (pagrindas)
kadais buvusio kur tai kas didesnio kaulo.
Šlaunikaulis dabar sveria apie vieną unci-
ją, tai yra apie vieną milijoninę dalį viso
bangžuvės kūno. Daleiskime, kad kada-
nors šitas kaulas svėrė dvi uncijas. Viena
bangžuvė, sakysime, ačiu įvairavimo gali-
mybei, susilaukė permainos, vadinasi, jos
šlaunikaulis pasidarė tik vienos uncijos
šlaunikauli, ažuot kad pirmasis buvo dvie-

jų uncijų. Apsireiškus tokiai permainai ar
daug pascikmingiau ta "parinktoji" banžu-
vė galėjo kovoti už buvį? Kokią dalėlę mai-
sto jį galėjo sutalpinti, netekusi vienos
uncijos šlaunikaulio? Išties, tai stačiai
absurdas! Tačiau Darvino teorijoj šitokis
nukrypimas skaitomas tėra gamtinio parin-
kimo aktu. Da toliaus, tokis aktas čsas,
girdi, niekam nederančių organų nuolatinio
mažėjimo priežastimi.

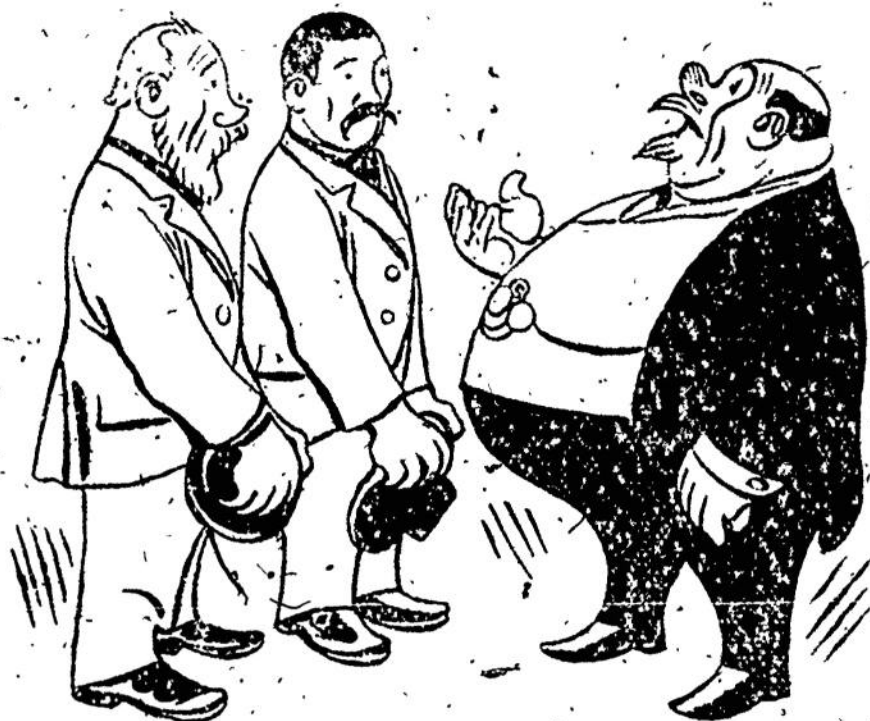
Gamtinis parinkimas, beabejo, parenka
tinkamiausius. Kuomi tie tinkamieji ski-
riasi nuo netinkamųjų? Suprantama, nu-
krypimo ypatybėmis. Jie turi kitokias
charekteristikas. O tos charekteristikos ne
tiksliai atskiria juos nuo tų, kurie neturi to-
kių charekteristikų, bet dartin ir padaro
juos čempionais kovoje tarp mirties ir gy-
vybės. Vadinasi, tos charekteristikos turi
buti naudingomis; neiki kitaip jos galėtų
reikšti pergalę kovoje už buvį? Bet kuotik-
riausiai sužinota tėra, jog naujos charakte-
ristikos nė visada būna naudingomis. Ir

čia pats Darvinas prisipažino, kad šitos triviališkos (paprastos) charakteristikos yra gamtiniui parinkimui prieinamos. Tai reiškia, jog gamtinis parinkimas šių trivialių charakteristikų negali išaiškinti. Pagaliaus, juk mes žinome, kad gamtinis parinkimas gali išvystyti tikrai naudingus organus. Kas išvysto, tokiu keliu, nenaudingus organus? Ką veikia tada gamtinis parinkimas, jeigu jis prie šito darbo prisidėti negali?

Reikia, man matos, čia pakartoti žodžiai iš "Method of Evolution," parašyta H. W. Conn. Jis štai kaip nušneka: "Daug charakteristikų ir organų, kaip gyvuliams taip ir augmenims, yra naudingais; bet yra ir visai nenaudingų. Studijuojant augmenis ir gyvulius, surandama, kad skirtingos rūšys skiriasi nuo viena kitos tam tikromis apribotomis charakteristikomis. Šios atsižymi minčios ypatybės, ką atskiria vieną veislę nuo kitos, vadinamos yra specifiskomis (asmeninėmis arba veislinėmis) charakteristikomis. Veislių atsiradimo išaiškinimas, todėl, turi skaityties su specifiskų charakteristikų paėjimo priežastimi. Bet specifiskos charakteristikos yra labai dažnai triviališkomis. Tai pastebėjo pats Darvinas, būtent, kad charakteristikos, su kurių pagalba mes atskiriame vieną veislę nuo kitos, dažnai yra nenaudingos. Bet, sakysiu, jeigu mes norime išaiškinti veislių paėjimą, tai mes turime surasti būdą išaiškinimui ne tikrai naudingų charakteristikų paėjimo priežastis, bet taipgi ir nenaudingųjų. Faktas, kuris parodo, jog veislės paprastai yra atskiriamomis su pagalba charakteristikų, kurios išrodo, tartum, visai nenaudingomis, pastumėjo labai daug gamtininkų laikyties tos nuomonės, kad gamtinis parinkimas arba išlikimas tinkamųjų visai nebeišaiškina veislių atsiradimo, bet aiškina tikrai pritaikymo (adaptacijos) prigimtį. Ar šiaip ar taip sakant, bet yra labai aišku, jogei specifiskų charakteristikų naudingumo problema yra drūčiai susijusi

mentale, žinoma, survivalio (pergyvent galinčio išlikusio, liekanos) principo diskusijoje."

Pagaliaus, imkime iš "Method of Evolution" bent kelis pavyzdžius. Štai jie: "Tam tikri vabalai atsižymi nuo kitų tikrai skaitliu šeriu (plauku) ant jų galvos. Čia mes susiduriame su charakteristika, kuri, veikiausiai, yra pastovi, ir ji, todėl, turi būti išaiškinta su pagalba vienos ar kitos veislių paėjimo teorijos. Ar galime mes įsivaizdinti, betgi, kad šių vabalų turėjimas vieno šerio ar dviejų, nutiko iš parinkimo įtakos? Bet jeigu buvo gamtinio parinkimo išdarbiu, tad šitokia charakteristika, be abejonės, turėjo būti gyvybės ar mirties priežastimi. Juk tie, kurie apturi bent minimalias charakteristikas, laimi kovą už buvį. Žinoma, taip aiškina Darwinizmas. Štai ve, pas Straiges, suprantama, tos pačios rūšies, paprastai, lukštai ringuojasi vienas likmėn. Tai sudaro veislinę (specifišką) charakteristiką. Bet negalime sakyti, jog tai yra parinkimo įtaka sudaryta; kadangi pas nekuriuos individuaalus (žinoma, tos pačios veislės) lukštai ringuojasi kaip tik priešingou pusėn. Arba ve, arkliai turi mažus sukietėjimus (surembėjimus) ant kojų. Niekas neužreikė, kad šitokie sukietėjimai turėtų nors mažiausią vertę. Tačiau jie randasi ant kojų visų rūšių priklausančių arklio šeimynai. Bet labiausiai navatnas faktas — tai, kad arkliui turint šiuos bereikalingus sukietėjimus ant visų kojų, asilas turi tikrai ant dviejų. Dabar, remiantis ant pagrindo, kad naudingumas yra visatinis, reikia pripažinti, jogei keleri surembėjimai ant arklio kojų buvo parinkimo įtakos priežastimi, — kas yra be galo sunku tikėti, — taip pat, kad lunojimas tikrai dviejų surembėjimų pas asilą, buvo parinkimo vertės priežastimi. Šitokis padėjimas stačiai siekia absurdo! Toliaus; nekurie moliuskai (smalžiai) turi tam tikrus ženklus ant lukšto. Šitie ženklai yra pakaktinai pastoviais būti specifiskomis charak-

teristiškomis, vertomis veislių paėjimo aiškinime. Bet demonstratyviai (darodomai) imant, tie ženklai neturi jokios vertybės. Jie yra, matote, užkloti epidermiu (laukolinė odos plėve), vadinasi paslėpti. Nekurie paukščiai turi labai smulkius parynius ženklus. Šitie ženklai, betgi atidaliai veisles. Tokie skirtumėliai, rasi, gali būti naudingais pasisaugojime nuo priešų. Bet dažniausia jie yra pilnutėliai uždengti kitomis plunksnomis. Todel, noroms ne noroms, reikia paskaityti juos bevertiniais. Taigi ve, jeigu žmogus aklai nepriima gamtinio parinkimo su visomis jo silpnybėmis, tai jis negali daleisti kad (1) galėtų būti ten bent kokis naudingumas ir našumas (kovoje už buvį) augalui, atsiradus smulkutėliui nukrypimui jo lapų apėmyj (didume); kad (2) galėtų būti bent mažiausia nauda gyvuliui, atsiradus mikroskopiams ženklaus jo plaukuose; (3) arba tam tikram plunksnų skaitliui paukščių vuodegose; (4) arba įvairiant stirtų paskirstymui peteliškės sparnuose, etc. Reikia tačiaus atminti, jogei gamtinio parinkimo pagrindas (principas) reikalauja, idant mes pripažintume šitokių charakteristikų savininkus galinčiais vieš-

patauti ant neturinčių šitokias charakteristikas organizmų. O kas stebėtiniausia — tai kad neturintieji šitokių mikroskopinių charakteristikų turi gyventi, gi neturintieji — žūtį!

Mano oponentas, vienok, visutėliai pasiūlyti augščiau perkrautėtomis smulkiomis permainomis. Jis, matote, sako: "Bet kauriems pasiseka išlikti gyvais. O pasiseka todėl, kad jie turi tokias ypatybes, kurių neturėjo jų žuvusieji konkurentai." Biskį toliau jis išvadžioja, kad tos ypatybės, geriaus sakysiu nekrypimas, didėja. Žinoma, jos turi didėti pastoviai arba nepaliaujamai, nesgi kitaip, jos nesusidarys taip įžymiomis, kad būtų galima tą organizmą priskaityti naujai veislei.

Bet aš nieku būdu negaliu dasileisti tokio absurdo, kaip ana ve tikrinimas, jogei tuli gyvunai (ar augmens), dar prieš nukrypimo padidėjimą, tai reiškia, turėdami labai smulkų — stačiai mikroskopinį! — nukrypimą bei ypatybes, išlieka gyventi, o tie kurie nebeteri tokių smulkių, mikroskopinių, tiesiog beveikių ypatybių, išnyksta.

Neigi aš galiu dasileisti nuomonės, jogei tos smulkios ypatybės arba nukrypimas pa-

stoviai bei nepalaujamai didėja. Aš esmi priparodęs pirmesniuose paragrafuose, kad nukrypimas kartais nutruksa, vadinasi, sustoja ir nekyla augstyn ar neauga didyn. Aš čia reiškiu, kad nukrypimas sustoja augęs ir tada, kada jis dar nėra pasiekęs tolaipsnio, idant tokio nukrypimo savininką būtų galima paskaityti naujos veislės nariu.

Priparodymas, betgi, kad nukrypimas ne visada ir, žinoma, ne pas visus organizmus nutruksa, neatsako pilnai į klausimą. Juk gali naujos veislės išsivystyti iš tų, kurie pasilieka po įvairavimo įtekme. Šią minklą labai priderančiai išriša gamtininkas Galton'as (Francis Galton — "Natural Inheritance"). Jis praktiškai priparodė, matote, kad įvairavimas grįžta. Tai reiškia, kad mažėja. Galton'as, ve, prityrė, kad vaikai mažiau nukrypsta bei įvairuoja, negu jų tėvai. Jaunesniųjų pavidalas, todėl, yra artimesniu jų veislei, negu kad jų tėvų pavidalas buvo. Beabejo, tai reiškia, kad jie grįžta prie savo senojo tipo. Čia, aišku, kaip dieną, žogei jaunesnieji neprogresuoja, vadinasi, grįžta prie senosios veislės. Šio tokio regreso (atgaileivystės) procesas vadinamas yra Galton'o Tiesomis; ir jis yra priimtu organės evoliucijos pasekėjų rateliuose. Tokis gamtininkas, kaip T. H. Morganas, savo didelės vertės veikale, "Evolution and Adaptation," nėsigaili šitam klausimui vietos.

O mano oponentas, tačiau, užreiškia, žogei nukrypimas didėja ir didėja iki galutinai perkelia organizmą iš senos veislės į naują.

Vienok tai negalimas daiktas. Kadangi Galton'o Tiesos yra praktiškai priparodytos, ir kadangi jos turi įtaką į kiekvieną įvairavimą. Kur yra įvairavimas, ten susiranda vietos ir Galton'o Tiesos, tai yra, atgaileivystė arba grįžimas.

Matome darbartė, kad (1) gamtinis parinkimas subudavotas tėra ant įvairavimo: labai smulkutėlio-silpnutėlio — stačiai ABEJOTINO. — įvairavimo; kad (2) tokis įvai-

ravimas visai neišlaiko kritikos; ir kad (3) todėl, pats gamtinio parinkimo pamatas yra silpnutėlis. Silpnas pamatas, beabejo, dar silpnesnis yra visas Darvinizmo rumas. Ir nestebėtina todėl, kad jis taip smarkiai šiandien siubuoja. Tiesa, aš nesu "graborius" ir nelaukiu Darvinizmo mirties; bet ji ateis ir nelaukiant.

Prie galo:-

Daugybė faktų guli ant mano stalo. Bet kaip gaila, kad vietos stokos dėlei, negaliu čia jų sudėti. Prie pačio Darvinizmo branduolio — gamtinio parinkimo — kritikos, kaip matote, panaudojau tikrai keletą faktų. O tai reikėtų daug daugiau. Lytinio parinkimo ir Pangenesis visai neminėjau. O šitos teorijos vilnutėliai priklauso Darvinizmui. Turiu, betgi, trumpai pastebėti, jog lytinis parinkimas nieko derančio Darvinizmui nebeįneša. Gi "pangenesis daigeliai" tai ištikrųjų — jau senai pačių darvinistų pripažinta kaip "nelaiminga ar nepasekminga" teorija. Tai stačiai absurdas. Net stebėtis reikia, kaip tokis galvočius, kokių buvo Darvinas, galėjo darsileisti tokio absurdo. Bet ve, visi padaro klaidas; padarė jas ir Darvinas.

Bet mano oponentas, beabėjo, privalo šitas teorijas (lytinio parinkimo ir pangenesio) apginti. Aš mielai į tai atsakysiu.

Pagaliaus, turiu pasakyti, žogei aš neturiu nieko priešingo Darvinui, kaip žmogui. Kaip gamtininką, aš jį gerbiu labiau, negu kitus. Adaptacijos (pritaikymo) teorijos išstobulinime, regis, niekas kitas tiek nepriisdėjo, kiek Darvinas. Jis daug nuveikė organės evoliucijos dėlei. Tai tiesa. Bet jo teorijos: gamtinis parinkimas, lytinis parinkimas ir pangenesis NERA NAUJŲ VEISLIŲ ATSIKADIMO PRIEŽASTIMI. Todėl ve, aš ir atmetu jo teorijas.

Taigi ve aš myliu Darviną, kaip žmogų; aš myliu Darviną, kaip gamtininką, daugiau už kitus; BET AŠ MYLIU TEISYBĘ LABIAUSIAI UŽ VISKĄ!

Al. Margeris.

Tikėjimo atstovai stengiasi įpiršti laisvamaniui savo "tavorą."

STEBUKLAI

Nevienas mūsų yra tikėjęs į stebuklus. Mes manėme, kad stebuklai yra žaismė kokios tai viršgamtiškos spėkos, kuri, norėdama patvirtinti savo egzistavimą, daro stebuklus. Pavyzdžiui, Kristus, norėdamas parodyti savo dievybę, darė stebuklus. Šiame Jėzus nėra suteikdavęs nekuriems mirštantiems žydėjams galią daryti stebuklus. Žodžių, stebuklų pasakaitės giliai įsigyveno žmonių protuose. Dar ir šandien, išmintie ir mokslo gadynė, pusė visos žmonijos tiki į stebuklus! Tiki į visus tuos negalimus apsiraiškimus, kuriuos barbariškas žmogus sugalvojo... Buvo laikai, kuomet visi be išimimo, tikėjo į stebuklų teisingumą. Kiltant apšvietai, stebuklai pradėjo nykti. Žmonės pradėjo mąstyti ir abejoti. Abejonės sukėlė eilės įvairių klausimų. Butent: Ar gali įvykti stebuklai, kurie pervirsytų ar pralauktų gamtinės tiesas? Ar yra koki viršgamtiška spėka? Kodėl visos religijos yra remiamos ant natūralybės, stebuklų? Kodėl šandien nebendaroma jokių stebuklų? B galinė panašių klausimų gimsta kas dieną ir atitinkamai reikalauja atsakymų. Neuztanka pakyti, kad tada ir tada, taip ir taip atsitiko. To dar negana, reikia konkrečių prirodymų, kurie sutiktų su žmonijos išmintia ir jo galvojimu.

Geresni šiuo dienų religijų tyrinėtojai tvirtina, kad patys Kristus nedarė ir net netikėjo į jokių stebuklų. Kad tai yra tikrai tiesa galima persitikrinti iš taip vadinamojo krikščioniškojo šventraščio, evangelijų. Čia te vi ną sykį mes sutinkame Kristaus nusiskundimus ir liudėjimą, jog žmonės nuolat nori matyti stebuklingų, nepaprastų ir net nesuprantamų apsiraiškimų, vietoje stengimosi suprasti ir apvertinti jojo mokslo dvasią. Šis apsiraiškinimas parodo, jog Kristus n buvo užigandinęs savo pasekėjais, kurie būdami visai žemo išsilavinimo žmonėmis, negalėjo suprasti pačios esmės jojo mokymo. Nuolat buvo girdėti šauks-

mas: "Kristau, parodyk ką tu gali! Patvirtink savo žodžiais kokiais nors stebėtiniais būdais."

Panašime nemeloniam padėjime Kristus buvo per visą savo mokytojavimo periodą. Iš pasakojimų mes matome, jog Kristus stengėsi padaryti žmogų geresniu, meileniu, ir žmoniškesniu, kuomet tas pats žmogus nori vien tik matyti jam nepaprastų apsiraiškimų, stebuklų. Tą patį galima pasakyti apie keitimosi barbariškųjų religijų į krikščionybę. Barbaras negalėjo pasilikti užgaidintu, kuomet jam pamokslininkai pripasakodavo daugybę įvairiausių gerų ir blogų pasakaitių. Jis dar norėjo padarymo kokio nors stebuklo. Jis tiesiog norėjo pergyventi baimės jausmą, jausmą serisą su mirtim. Jis nežinojo, kad miris ir gimimas yra natūraliai dalykai. Jam tai buvo svetima. Gamtos nesuprantami apsiraiškimai, kaip tai: griausmas, žaibai ir t. p., buvo perstatomi daiktais kokios tai viršgamtiškos spėkos, kuri gali bilt valandą atimti žmogaus taip branginamą gyvybę. Taip žmogus tapo tikinčiu gyvūnu į viršgamtišką spėką. Vi kas, ko negalėdavo suprasti, jam buvo tamsioji misterija. Panašus dalykų stovis davė progos visokiems šarlatanams pasityčioti iš žmogaus silpnybės, daryti "stebuklus," kitais žodžiais, pasijuokti iš žmonių tamsumo. Amerikos indijonai manė, jog atkeliavusieji Europos žmonės, yra kokie tie viršgamtiški tvaričiai. Gi pastarieji jau buvo pradėję net išnaudoti pirmuosius visokiais apgaudinėjimais, "stebuklais." Jeigu panašiai galėjo atsitikti penkioliktame šimtmetyje, tai kodėl gi negalėjo atsitikti ir Kristaus laikuose ar dar anksčiau. Jog žmogaus protavimas tuomet buvo kur kas labiau aprūbėjęs. Beabejonės taip ir atsitiko, į stebuklus tikėjo ir dabar dar tiki tik maža protavimo ir labai siaurutėlio žinojimo žmonės. Nuo pat krikščionybės lopšio iki gimimų

taip vadinamų modernių mokslų, t. y., XVI šimtmečio, beveik visi tikėjo į stebuklus. Jokios abejonės nebuvo, jog stebuklai galimi ir jog tai yra šventa tiesa. Kitaip ir buti negalėjo, nes žmonės nežinojo, jog visata prisilaiko nuolatinių gamtinių procesų, kurie nepriklauso nei geroms, nei piktomis dvasioms. Bet štai gimsta Kepler'is. Tvirtai padeda pamatą tiesoms, kurios aiškiai parodo visų planetų judėjimo principus. Čia vėl seka Newton'as su gravitacijos (pritaikimo) tiesomis. Juodu paseka visa eilė kitų gamtininkų, mąstytojų. Žmonijos pasaulėžvalga umai keičiasi. Draugijos regratis žymiai pasididina. Žemė, mėnuo, saulė, žvaigždės tampa vienu, kuri priklauso amžinai nusistovėjusioms gamtinėms tiesoms. Kiekvienas keistesnis apsireiškimas aiškinama gamtinėmis tiesomis. Butent, be priežasties nėra pasekmės. Panašus apsireiškimas be pasigailėjimo uždėjo kilpą ant kaklo visokiems stebuklams. Į stebuklus betikėjo pusiaucivilizuotieji žmonės. Jiems Kepler'is, Darwin'as, Newton'as ir eilė kitų yra svetimi ir mirę vardai.

Todel ir šandie mes rasime dar geroką saujalę žmonių, kurie nepaliovė tikėję į stebuklus. Už tai jų kaltinti irgi negalima. Jie yra likimo aukos. Jų smegenynas dar nėra ant tiek išsirytiavęs, kad jie galėtų kitaip protauti. Aplinkybės juos neprileido kitaip išsivystyti. Jų tėvų, tėvai panašiai tikėjo. Jie manė, jog pirmieji stebuklų skelbėjai tikrai matė stebuklus ir jeigu jie nebutų matę, tai ir nebutų tikėję. To vien užtekdamo patvirtinimui jų panašaus elgimosi. Be to dar, naują mintis buvo slėpiama nuo pločiosios liaudies. Juodoji armija visuomet ir visur garbino niektigystę ir purvus drėbė ant mokslo šviesos.

Niektikystė, stebuklai ir daug panašių dalykų buvo tai sunkiausia našta, kurią vos-ne-vos mokslas galėjo nusikratyti. Šandie jau šluojama stebuklai iš bažnyčių ir klebonijų, kuomet tarpe mokslo žmonių stebuklai radosi tarpe visų kitų niektikysčių

praeitųjų amžių.

Pirmesnieji religijų skelbėjai tikėjo, jog stebuklai yra tai religijos pamatas, bet tai jau sena giesmė. Šandie virlo visai kitaip. Pamokslininkai pradėjo tvirtinti, jog religija gali viešpatauti ir be stebuklų, nes tiesa nereikalauja jokių niektikiškų patvirtinimų. Jeigu Kristaus mokymas yra teisingas, jis pats per save yra teisingas ir nereikalauja jokio patvirtinimo stebuklais. Gi jeigu klišadingas, tai ir tukštapčiai stebuklų nepataisys. Tiesa sau, o stebuklai vėl sau...

Pavyzdžiui, daleiskime, kad aš pasakysčiau, jog dieną yra šviesiau negu naktį ir tuojaus parodyčiau keletą stebuklų. — Na, kar ir paversdamas žmogų į pelų maišą. Ar tai tas prirodytu geriau, kad dieną yra šviesiau negu naktį? Arba daleiskime, kad aš paversčiau milijonus žmonių į pelų maišus, arba padaryčiau daugybę kitokių stebuklų, ar tai tas turėtų ką nors bendro su prirodymu, jog dieną šviesiau negu naktį? Tas pats ir su Kristu. Sakysime, jis pasakė: "Nedaryk kitam to, ko pats nenori, kad kiti tau darytų," arba: "Geriau duoti, negu prašyti," arba: "Kas kardų kovoja, tas nuokardo ir žūsta." Ar-gi šitie pasakymai stebuklūs? Nejaugi jie būtų neteisingi, jeigu Kristus ir nebutų daręs stebuklų. Nieko panašus. Tiesa su stebuklais, lyg ugnis ir vanduo, visai nesiklijuoja.

Bet nevienas teologas gali stukskti, jog Dievas suteikia galią daryti stebuklus tik geram ir teisingam. Nė vienas piktadėjas neturi galės daryti stebuklų. Mes tokiam teologui pasakome: "Klysti, brolyti, netaip yra."

Pavyzdžiui, mes skaitome pasakaitę, kad Maižis ir Aaronas darė stebuklus prieš Paraoną, neva paversdami Paraono lazda į žaltį. Bet Paraonas nepaliuosavo vaikų Izraeliaus, o tik sušaukė savuosius galvočius, kurie padarė tą patį stebuklą kaip ir Maižis su Aaronu. Butent, mėtė lazdas, kurios tuojaus pavirto į žaltčius. Na, čia jau ir geriausias teologas nepripažįs, kad krauge-

ris Paraonas ir jo galvočiai buvo geri ir teisingi žmonės. Greičiau pasakys, kad pastarasis stebuklas buvo velnio šposas. Ne, taip negalima. Tas sugriautų visas religijas, kurios yra paslėptos ant stebuklų. Tą patį galima pasakyti apie Balaamą. Tas nusidėjėlis tošią gana svarbią rolę stebuklų dirvoje krikščioniškoje Biblijoje.

Pats Kristus sako, jog atsiras neteisingi Kristai ir klaidingi pranašai, kurie ir-gi darys nustebinančius dalykus ir stebuklus, išvargs velnius ir t. p. Knygoje Apsireiškimų, mes randame, jog nekurie stebuklai buvo daromi Dievo priešų apvilimo tikslu. Patsai šv. raštis rodo, kad stebuklai buvo daromi ir blogų ir gerų žmonių. Tas parodo, kad Dievas neturi nieko bendra su stebuklais, nes jeigu būtų priešingai, tai jis budamas visagaliu ir išmintingu, niekuomet nebūtų daleidęs niekšams daryti jokių stebuklų.

Tiesos ar netiesos, kokios randasi Biblijoje nei kiek nėra pataisomos jokiais stebuklais. Todėl ir krikščionybė tampa kur kas tyrėsnė, kuomet jinai atmets niektikystes, stebuklus. Tam priešintis yra visai nesąmoninga. Galingoji motina Evoliucija šluoja šiukšles lauk ir nieko nepaiso, ką menkas žmogėlis sakys. Jis turi eiti sykiu, arba žuti neparlipamose bangose!

(Bus daugiau)

KLAIDOS ATITAI SYMAS.

Per neapsižiūrėjimą pereiname numeryj straipsnyj, Kas tai yra Darvinizmas? ant 9 puslapio ilko išspausdinta:

...„Už 25 metų, sulig Malthuso formulos, jau bus toj vietoj šeši (2x3) gyventojai; už kitų 25 metų 24 (2x3x4) gyventojai; už sekamų 25 metų — 120 (2x3x4x5) gyventojų; o prabėgus šimtui metų toj apyelinkėj bus išviso 720 (2x3x4x5x6) gyventojų.

Pažiūrėkime dabar, koku greitumu didinasi gyvenimo reikmens. Daleiskim, kad tuo laiku, kuomet žmogus apsigyveno, ta apyelinkė galėjo pramaitinti 150 žmonių. Prabėgus 25 m. ji, sulig Malthuso, gali pramaitinti 301 (150 pridėti 151) žmogų. Tai pacina nuo žemdirbystės patobulinimo. Eidami tuo keliu, mes surandame, kad prabėgus šimtui metų, ta apyelinkė gali pramaitinti tik 606 (150 pridėti prie 151, 152 ir 153) žmones. Tuo tarpu mes matėme, kad i tą patį aliką žmonių skaičius užaugo iki 720.”

Reikėjo:

...„Už 25 metų, sulig Malthuso formulos, jau bus toj vietoj šeši gyventojai; už kitų 25 metų 14 gyventojų; už sekamų 25 metų — 30 gyventojų, o prabėgus šimtui metų toj apyelinkėj bus išviso 62 gyventojai.

Pažiūrėkime dabar, koku greitumu didinasi gyvenimo reikmens. Daleiskime, kad tuo aillku, kuomet žmogus apsigyveno, ta apyelinkė galėjo pramaitinti 8 žmones. Prabėgus 25 m. ji, sulig Malthuso, gali pramaitinti 18 žmonių. Tai pacina nuo žemdirbystės patobulinimo. Eidami tuo keliu, mes surandame, kad prabėgus šimtui metų, ta apyelinkė gali pramaitinti tik 60 žmonių. Tuo tarpu mes matėme, kad i tą patį laiką žmonių skaičius užaugo iki 62.”

MARGUMYNAI

Prieštaravimai Biblijoje

(Tęsti)

IV

Dievas nematomas ir girdimas.

Ir kar aš savo ranką attrauksiu nuo tavęs, tai tu iš užpakalio paskui mane matysi. (2 Maiž. xxxiii, 23).

O Ponas Dievas kalbėjo su Maižešium nuo veido iki veido, kaip vyras su savo gentimi kalba. (2 Maiž. xxxiii, 11).

Ir Ponas Dievas padadinęs Adomą tarė jam: kur esi? Ir jis atsiliepė: Aš išgirdęs tavo balsą, sode bijojau. (1 Maiž. iii, 9, 10).

Nė aš savo akimis Dievą mačiau ir mano dušia pagilbo. (1 Maiž. xxii, 30).

Tą metą, kada karalius Usijas mirė, aš regėjau Poną Dievą sėdintį ant aukšto ir pakelto kreslo. (Jėz. vi, 1).

Tai užkopo ant kalno Maižešius, Aaronas, Nabas, bet Abiu, iranie septynis dešimt vyresnįjį Izraelitėnų. Ir išvydė Dievą Izraelio. Ir kaip jie buvo išvydę Poną Dievą, tai jie rėgė ir gėrė. (2 Maiž. xxiv, 9, 10, 11).

(Abelnai, kiekvienas biblijos skyrius minį apie pasikalbėjimus ir pasimatymus su Dievu. Su jo nutolatos kalbasi Maižešius ir visi žydų karaliai ir pranašai).

Dievas nematomas ir negirdimas.

Nė vienas Dievą niekadęs ne matęs. (Jonas, i, 18).

Jūs niekadęs nei jo balsą ne girdėjote, nei jo veido ne regėjote. (Jonas, v, 37).

Ir darė toliaus: mano veidą tu ne gali regėti, nėra nei vienas žmogus ne gal gyvas išlikti, kurs mane pamatys. (Maiž. xxxiii, 20).

Kurio nei vienas žmogus ne regėjo, nei gal regėti. (1 Tim. vi, 16).

V

Dievas pavargęs ir ilsisi.

Nes šešiose dienose sutvėrė. Ponas Dievas dangų ir žemę, osekmoje jisai ilsėjosi ir atsigalvino. (2 Maiž. xxi, 17).

Aš jau pailstu pasigailėtis. (Jėr. xv, 6).

Dievas nepavargsta ir nesili.

Ar tai nežinai? ar negirdėjai? Viešpat, amžinasis Dievas, kūręs žemės kraštus sutvėrė, ne pailsta nei nusilpsta. (Jez., xi, 28).

(Bus daugiau)

IŠ VOLTAIRE'Ų.

Sventadieniai.

Bažnyčia paliepė kai-kurias dienas praleisti šventoj tinginystėj. Jeigu žmogus nori šventadienyj užsidirbti sau duonos, — tai griekas; bet jis liuosai gali, jei nori ir jei turi pinigų, prisigerti šventadienyj. Tačiau sauglausias budas praleisti šventadienius yra sekamai: atsisėsti kampe ir žiovauti per visą dieną.

Žmogus.

Žmogus paprastoj kalboj gali buti šiaip apsklembtas: gyvūnas subudavotas iš kaulų ir mėsos, kuris vaikščioja ant dviejų kojų, jaučia, mąsto ir svarsto. Bet sulig šv. Jeronimo supratimo, žmogus nepirvalo nė jausti, nė mąstyti, jeigu jis nori išganyti savo dušią, tai jis turi vaikščioti roploimis, kad kunigui būtų lengviau jam užsirioglinėti ant kupros.

Šventraštis.

Knyga prisiūsta iš dangaus tuo tikslu, kad kunigai galėtų rasti joje viską, ką jie nori. Šventraštis užveria savyj viską, ką krikščionis privalo žinoti, ir į ką tikėti, jeigu jis tik prideda milioną ar daugiau savų paaiškinimų.

JUOKAI

Daktaro ofise.

I paskilbusio daktaro ofisą įeina žmogus. Jo veidas išblyškęs, rankos dreba.

Daktaras, atžūrėjęs į pasiūtą, murma pats sau: "Vėl maža kraujo!" Paskui daktaras paima paciento ranką ir sako: "Parodykite liežuvį! Ihn! apsinošęs. Pulsas!... Silpnas, nervingas"... (Išleidamas ranką ir priimdamas autoritetinę išvaizdą):

"Sena pasaka! Žmonės nori gyventi be oro, bet ar tai galima?! Pažiūrėkite į mane, kokis aš sveikas! Štai ką aš bučiau lyginai tokiam pat padėjime, kai jūs, jei aš visą dieną sėdėčiau ofisė. Jums reikalinga tyras oras, jaunas žmogau! Taip, tyras oras ir ilgį pasivaikščiėjimui kas dieną! Jūs privalote pasilikti gatvėse kaip galima ilgiau. Žinoma, jeigu parašyčiau jums pusę tuziną receptų ir imčiau jus girdyti įvairiais vaistais jūs nuspręstumėte, kad aš puikiausias daktaras. Bet ne, jokių vaistų aš jums neužrašysiu: mano vienintelis receptas — vaikščioti, vaikščioti, vaikščioti!

Pacientas: — Bet, ponas daktare...

Daktaras: — Na, žinoma, žinoma! Pradėsite ginčytis, jūs žinote daugiau už mane. Pakartoju, aš patariu jums ilgus pasivaikščiėjimus! Kuogalima daugiau vaikščioti. Priešingai...

Pacientas: — Bet, daktare aš anį kojų...

Daktaras: — Taip, taip! Aš iškalno žinau, ką jūs pasakysite. Kaip visi, jums panašūs, jūs pradėsite mane tikrinti, kad daug vaikščiojate. Taip, aš jums sakau: vaikščiokite dešimtį sykių daugiau ir...

Pacientas: — Bet, daktare, mano užsiėmimas...

Daktaras: — Na, žinoma, užsiėmimas nepavėlija. Sena pasaka. Numeskite tą užsiėmimą. Suraskite tokį užsiėmimą, kuris

duotų jums progos būti kuoilgiausia lauke, daugiau vaikščioti, daugiau mankštinis. Sveikata, mielasai, yra brangesnė už viską, už visus užsiėmimus... Deja, kokis užsiėmimas?

Pacientas: — Aš — laiskanašis.

Daktaras: — (susikonfuzijęs): A? Ką laiskanašis... Ihn... Keista... Nagi parodykite liežuvį dar kartą!

Pats parašė.

Kunigas, sutikęs moterį, kurios sunus buvo paimtas karėn, užklausk:

Ar gauni žinių iš savo sunaus?

— Žinoma. Jis liko užmuštas.

— Viešpatie, koki nelaimė... Valdžia pranešė apie tai?

Ne, jis pats apie tai pranešė.

— Ką? Ką tamsta kalbi? Kaip tai galėjo atsitikti?

— Atsitiko. Štai jo laiškas.

Laiške buvo rašoma: "Brangi. Močiute! Aš dabar esu šventojoje žemėje"... (Jos sunus tarnavo Palestinoje).

Norėtų būti vyru.

Pati. — Yra valandų, kada aš norėčiau būti vyru.

Vyras. — Būtent kada?

Pati. — Sustojusi prie skrybėlių krautuvis... Tuosyk aš manau — jei bučiau vyru, tai galėčiau savo pačią padaryti laimingą; aš nupirkčiau jai naujos mados skrybėlę.

Tautų harmonija.

Paderewski liko paskirtas Lenkijos prezidentu. Kodėl nepaskirti John McCormacko Irlandijos prezidentu, Caruso — Italijos; o šaliapiną — Rusijos? Tuosyk pasaulis gal ir susilauktų harmonijos.

Išdidus amerikietis.

"Aš esu čiagimės amerikonas" tarė išdidžiai vyras, ateiviui! "O tamsta — imigrantas."

"Teisybė," atsakė ateivis, "bet aš turiu daugiau teisės didžiulotis savo amerikoniškumu, negul Tamsta. Tamsta atvykai į šią šalį nuogas, o aš su kelinėmis. Tamsta atvykai todėl, kad negalėjai neatvykti, o aš todėl, kad norėjau."

Nebutų leides.

"Daktare, atvyk kuogreičiausia. Mano vyras apalpo."

"Kodel tamsta nepakvietei mane anksčiau?" — tarė daktaras pusvalandžiui praėgus. — "Kodel laukei, kol jis neteks sąmonės?"

"Budamas pilnoj sąmonėj jis jokių būdu nebutų pavielijęs kvieštį tamstą."

Rėikės citi į peklą.

Maža mergaitė labai užsimeresavo dangaus gyvenimu. Ji klausė motinos.

—Mama, ar aš po mirties cisiu į dangų.

—Žinoma, jeigu busi gera.

—O manò šuo?

—Ne. Šuo neturi dušios.

Mergaitė užsimastė.

—O karvė?

—Ne. Gyvūliai neturi dušios.

—Vadinasi, reikės citi pragarañ, kad gavyus picno.

Sekasi "žvejoti" pinigų.

Pervėlu.

Profesorius užklausė medicinos studento, kiek galima dygoti tujų vaistų.

—Šaukštuką! — greit atsakė studentas.

Bet po valandėlės jis kreipėsi į profesorių.

Aš norėčiau permaintyti dozą...

Profesorius pažiūrėjo į laikrodį ir tarė:

—Pervėlu. Pacientas jau numirė keturias dešimtis sekundų atgal.

Lietuvių Laisvamanių Federacijos Reikalai

Laisvamaniams žinotina.

Daugelis draugų klausia manęs per laiškus, kad aš suteikčiau jiems informacijas kaip jie gali patapti L. L. F. nariais bei organizuoti L. L. F. kuopas. Kadangi kiekvienam atskiras atsakymėjimas užimtų per daug vietos, todėl, aš čia pasistengsiu atsakyti visiems sykiu.

Kiekviename mieste bei miestelyje norint suborganizuoti L. L. F. kuopą, privalo bent vienas draugas tos kolonijos imtis už darbo, prikalbinime kitą 4 ar daugiau draugų prie L. L. F. Kaip greitai rasis nemažiau 5 draugų norinčių patapti šios organizacijos nariais, taip greitai privalo tuos draugus sukviesti kruvon ir išrinkti kuopos valdybą. Kuopos valdybos skaitlius susideda iš: organizatoriaus, prot. sekret., fin. sekret., išdėninko ir knygiaus. Išrinkus valdybą, privalo nariai sumokėti po 1 dol. ir iš tų sumokėtų dolerių tuoj reikia prisiųsti į Centrą už kiekvieną narį po 75 centus, o 25 centai pasilieka kuopos kasoje.

Kuopos sekretorius privalo visų užsimekėjusiųjų narių vardus, pravardes ir adresus prisiųsti sykiu su pinigais.

Katros kuopos nariai nori skaityti "Kardą," tie privalo už "Kardą" užmokėti po 50 centų extra.

Visi nariniai mokesciai turi buti, siūnčiami Centro sekretoriui, bet "Money Orderiai" bei čekiai privalo buti išpirkti vardu kasiečiau — S. Danelevičiaus.

Kaip greitai L. L. F. Centras aplaiko pinigų iš naujai susiorganizavusios kuopos, tai Centro sekretorius kuopai paskiria numerį ir prisiūnčia čarterį. Taipgi prisiūnčia knygas dėl visų narių po vieną egzemplio-

rį naujai išėjusių iš spaudos.

Kiek L. L. F. išleis knygų per metus, tiek jų L. L. F. nariai gaus dykai.

Jeigu kuriame mieste nėra galima suorganizuoti L. L. F. kuopos, ten norintys draugai gali įsirašyti kaip pavieniai į L. L. Federaciją.

Draugas narįs patapti pavienių narių privalo prisiųsti vieną dolerį į Centrą. Centro sekretorius ir išdėninkas gavę draugo mokėstį formaliai priima į narių skaitlių.

Pavieniai nariai kaip ir kuopų nariai gauna L. L. F. išleistas knygas dykai. Organas, "Kardas" taipgi kainuoja tik 50 centų.

Jei kas kam dar būtų neaišku, Centro sekretorius pasistengs paaiškinti plačiau.

Julius Mickevičius,

L. L. F. Centro Sekr.
1443 N. Paulina St., Chicago, Ill.

PRENUMERATORIŲ DOMAI

Draugai, katrie esat gavę laišką nuo "Kardo" adm. su paragininimu, idant atsinaujintumėt "Kardo" prenumeratą — pasiskubinkite tai padaryti. Neatsinaujinusiems "Kardo" prenumeratos ši mėnesį "Kardas" bus sulaikytas nuo siuntinėjimo ant toliau."

Draugiškai, "Kardo" Adm.

NAUJI REVOLIUCIJOS PAVEIKSLAI

Puikūs Rusijos revoliucijos paveikslai, kuriuose atvaizdinama caro nuo sosto nuvertimas ir tt. Nei viena darbininkiška šeima neprivalo atsilikti nuo papuošimo savo namo šiais gražiais darbininkiškais paveikslais. Kaina vos tik 25c. Reikalaukit tuoj:

"KARDAS,"

1443 N. Paulina St.,

Chicago, Ill.

DRAUGIJŲ BEI KUOPŲ DOMAI.
(Ohio, N. J., N. Y., ir Pa. valstijų).

Drg. T. J. Kučinskas, Adas universiteto studentas, greitai laiku pradės maršrutą po: Ohio, N. J., N. Y. ir Pa. valstijas. Pertai, draugijos bei kuopos, kurios norit, kad drg. Kučinskas, atvyktų į jūsų miestą su prakalbomis pasiskubinkit apie tai Kučinsko prakalbų rengėjams pranešti.

Drg. Kučinskas netik sakys prakalbas, bet taipgi rodys paveikslus iš inkvizicijos ir darbininkų gyvenimo.

Drg. Kučinskas yra vienas iš įžymesnių kalbėtojų, kuris supranta ir moka vaizdžiai nupiešti viso pasaulio darbininkų judėjimą ir kovą išdykumą ir t. t.

Todel gi, draugijos bei kuopos kurios norite rengti drg. Kučinskui prakalbas virš paminėtose valstijose pasiskubinkite pranešti apie tai L. L. F. Centro sekretoriui žemiau nurodytu adresu:

Julius Mickevičius,
1443 N. Paulina St., Chicago, Ill.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912.

Of "Kardas" published Monthly at Chicago, Ill. for April 1st, 1919.

County of Cook }
State of Illinois } ss.

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid, personally appeared A. Ambrozevice, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the Business Manager of the "Kardas" and that the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management and circulation of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 443, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are:

Publisher Lithuanian Freethinkers Federation, 1443 N. Paulina st.

Editor. K. Augustinavičius, 221 E. Superior St. Managing Editor Same.

Business Managers Alex Ambrozevice, 1681 Milwaukee ave., Chicago, Ill.

2. That the owners are:

Lithuanian Freethinkers Federation, 1443 N. Paulina st., Chicago, Ill.

K. Jankauskas, 1965 Evergreen ave., Chicago, Ill.

S. Daniulavice, 1617 N. Winchester ave., Chicago, Ill.

P. Dubickas, 2151 S. Leavitt st., Chicago, Ill.

T. Ripkevici, 1681 Milwaukee ave., Chicago, Ill.

3. That the known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: — none.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner; and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the six months preceding the date shown above is.

Alex Ambrozevice, Business Manager.
Sworn to and subscribed before me this 28th day of March 1919

Anthony Lalis, Notary Public

(Seal)

(My commission expires March 4, 1920)